

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Onze Nationale Scheepvaart. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huislijf. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. — I Uit de Europeesche Pers, II Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch literatuuroverzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verrren Vreemde. — Familieberichten. — Ingezonden. — Berichten der afdelingen. — Mededeelingen. — Van onze adverteerders. — In Nederland aangekomen verlofgangers. — Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië. — Financiële berichten. — Mutatiestaat van 19 tot 26 Maart 1930.

Onze Nationale Scheepvaart

op Nederlandsch Oost- en West-Indië,
door

Mr. Drs. P. A. F. Blom, c.n.

Het is al lang geleden (1912), dat ik mij verstout heb om over onze nationale Scheepvaart door middel van een geïllustreerd werkje te schrijven; had ik mij toen bepaald tot onze Oost; de vaart op de West heeft, dank zij de opening van het Panamakanaal, de olie-industrie op Curaçao en de fusie van de Koninklijke Nederlandsche Stoombootmaatschappij en Koninklijke West-Indischen Mail, sterk aan betekenis gewonnen.

Nu we meegemaakt hebben de tewaterlating van de van Oldenbarnevelt der Maatschappij Nederland en van de Baloran der Rotterdamsche Lloyd, moge een nadere beschouwing niet achterwege blijven.

I. Allereerst de vaart op en in de Oost.

Waar zijn de tijden gebleven, dat de beide Maatschappijen, wier namen ik zoeven het laatst memoreerde, met kleine hulkjes den passagiersdienst onderhielden, scheepjes van een dikke twee à drie duizend ton; een vrachtvloot, waarover nauwelijks te praten viel en dan de Koninklijke Paketvaart Maatschappij, die den dienst in Nederlandsch-Indië tusschen de eilanden onderhoudende, steeds met klein materiaal voer. Negen en twintig jaar geleden behoeften we niet te veel over die scheepvaartbeweging naar en van en in den Indischen Archipel te praten, het was nauwelijks de moeite waard en thans.....

Wie kent niet de schepen van de Nederland, wie niet die fiere booten van de Rotterdamsche Lloyd, vaderlander en vreemdeling, men is het er over eens, we kunnen trotsch zijn op de mannen, die het geheele bestel in handen hebben. En naast die kloeke passagiersschepen zorgen de vrachtschepen der Maatschappijen, dat op alle zeeën onze driekleur en maatschappijvlag uitwappert van achtersteven en mast.

Ik zal u niet gaan vervelen met wat in het begin dezer eeuw niet was en wat dan wel aanwezig was. Schepen, die rustig voeren, geen snelheid wenschten te ontwikkelen, die kalmpjes de betrekkelijk weinigen, die naar Insulinde wilden gaan, op het achterschip met een klein salonnetje gewapend, vervoerden. Er waren wel drie klassen, de tweede klas zoo een beetje midscheeps zonder eenige uiterlijk daarvan in den scheepsbouw, was de derde klas in het vooronder, voor de kolonials, zooals de volksmond luidde, bestemd. Wie ging er toen eigenlijk naar Indië. Oost en West was een onbekend vereeniginkje, dat ergens verloren in een zijstraatje in Den Haag wat rondspuiterde. Indië trok wat be-

langstelling bij de begroting in de Staten-Generaal, maar ook vooral niet te veel en dan liepen er menschen rond in Nederland, waar van men met groote zekerheid kon vermoeden, dat ze uit de Oost kwamen en straatjongens getuigden daarvan, door het narroepen van: Oostersche r.....; er was dus in dat opzicht wel belangstelling. Wie interesseerde het nu of daar op een Zaterdag om 12 uur een whuitie naar de Oost ging. Nog minder trok men zich er van aan, wat daar gebeurde; wel als er een telegram kwam uit Atchin en buurman kwam praten, dat die „Atchineezen” weer eens flink aan den gang waren geweest.

Ja, als er een Willemorde aan een dappere uit het Indisch Leger op de Maliebaan in Den Haag moest uitgereikt worden, dan liep men weer tehoop, temeer omdat dan een deel van de Koloniale Reserve, die er zoo martiaal door hare slobkousen-menschen uitzag, overkwam en aan de plechtigheid luister bij te zetten. Maar anders.....

En nu? Wie heeft geen familie in de Oost en West, wie is er niet geweest; zijn er nu niet menschen, die trotsch zijn, dat hunne kinderen daar zitten, die zichzelf Indischman gevoelen, omdat hun zonen daar vertrouwensposten bekleeden, hetzij bij het Gouvernement, hetzij bij de coltures, hetzij in den handel, of hoe dan ook.

Ja, de tijden zijn veranderd, maar omgekeerd ook, hoevele Javanen en andere Archipellers en West-Indiërs zijn hier niet geweest of zijn er nog, neemt men nog sterk nota van Indische menschen of Oosterlingen, welneen, het is alles zoo gewoon, men kijkt niet naar die zonen van tropisch Nederland.

En dan die opbloei van cultures, wat een verscheidenheid van producten, de suiker-industrie op Java blijft in het middelpunt der belangstelling; wie denkt echter ook niet dadelijk aan de rubber; maar onmiddellijk daarnaast aan de aardolie-maatschappijen, die hun benzine vroeger als onnut bijproduct lieten wegvloeien, thans tengevolge van de auto-industrie, allerlei mogelijkheden voor land en menschen bieden. Was voor velen de Archipeller en zijn omgeving een onbekende grootheid, nog minder een voorwerp van ernstige beschouwingen, ook dat is thans veranderd. Niet alleen anthropologie, maar ethnologie en ethnografie vinden vele beoefenaars; het recht wordt, uitgaande van de onverzwaakte en begeesterende leiding van den Leid-schen hoogleraar mr. C. van Vollenhoven, en sinds ettelijke jaren ook van uit de Utrechtsche hoogeschool, van alle kanten bekeken, al valt er nog veel te doen. Men weet zelfs zijn standpunt van West-erling te laten varen en op een Oostersch voetstuk te klimmen om minder bezwangerd met Westersche vooroordeelen alles te bezien, men probeert van den Oosterling niet langer een West-erling te maken, hem in zijn milieu latende, wil men thans trachten hem betere begrippen over landbouw enz. bij te brengen.

Zoo heeft alles te samen gewerkt om aan de scheepvaart op onze Oost, opleving te geven. Het gevolg is dus ook in de eerste plaats, dat de op Indië varende Maatschappijen moesten gaan aanbouwen.

Voor de Koninklijke Paketvaart golden andere motieven, die nadere beschouwing verdienen.

Gelijk ik reeds opmerkte is deze Maatschappij aangewezen om de verbindings tusschen de eilanden van den Indischen Archipel te onderhouden, zoolang nu die Buitenbezittingen niets bijzonders vertoonden, bleef het bij varen langs bepaalde lijnen zonder druk vrachtverkeer. Dit werd anders, toen Gouverneur-Generaal van Heutsz het Nederlandsch gezag daadwerkelijk op de verschillende eilanden ging vestigen, na consolidatie van de pacificatie, ontstond vanzelf door de rust en orde, die in de verschillende gebieden van de Buiten Bezittingen tot stand was gebracht een drang bij de bevolking om aan eigen gezin te gaan denken, terwijl daarnaast ondernemers gelokt werden, die begonnen met cultuurondernemingen te openen. Dit

ACCOUNTANTSKANTOOR Fr. LA VOS

Oud-Gouvernements-Accountant van Suriname, enz.
BELASTINGADVIEZEN — ACCOUNTANCY
Administratiebureau voor Industrie, Handel en Nijverheid.
Juridisch medewerker: 5112
Mr. J. JELGERHUIS SWILDENS - 's-GRAVENHAGE
Anna-Paulownastraat no. 69a - Telefoon 16950

ALLE INLICHTINGEN GRATIS!

VRAAGT WONINGGIDS!

VESTIGT U TE
HILVERSUM!

„OLTHOFF'S
LAND- & WONINGBUREAU”
LANGESTRAAT 67 TEL. 1763

5295

Brandstoffenhandel „MERCURIUS”

TELEFOON No. 11761 — SMIDSWATER Nos. 5-6
J. W. v. EDE v. d. PALS - DEN HAAG

LEVERT UITSLUITEND: 5211

Prima gezeefde Belgische Anthraciet

50/80 f 3.—, 30/50 f 3.10 en 20/30 f 3.— per H.L.

Duitsche Brech-Cokes

eerste kwaliteit, 50/80 en 40/60 f 1.30 per H.L.

Per wagon of minstens 5000 K.G. belangrijke korting.
HOLLANDSCHE KOLEN 20 cent per H.L. goedkooper.

➡ Weet U, dat de prima Belgische Anthraciet minstens 20 pCt. voordeliger stookt dan die, welke goedkooper in prijs genoteerd staan?

bracht dus meer uitvoerproducten mee, hetgeen de Paketvaart openbaarde door vlootuitbreiding op groote schaal, welke tot op heden toe steeds doorgezet wordt. Niet alleen dus, dat de Paketvaart bijbouwt, maar de andere Indische lijnen zitten evenmin stil, gedurende 1928 was in aanbouw in totaal voor deze diensten 193.904 br. reg. ton.

Om een goed inzicht op het scheepvaart-bedrijf te geven, zullen wij verschillende gegevens hieronder nader aangeven.

Beginnen wij met de exploitatie-saldi over het jaar 1928:

Maatschappijen	Exploitatie-saldo
Nederland	13.460.000 gld.
Rotterdamsche Lloyd	8.599.000 „
Paketvaart	14.533.000 „
Java—China—Japan-lijn	2.298.000 „
	38.890 000 gld.

Het Weekblad dat sinds 55 jaar aan de spits gaat der Ned. Geïllustreerde bladen, is:
EIGEN HAARD

EIGEN HAARD

dat uitmunt door smakvolle verzorging en boeienden inhoud, mag daarom in geen huiskamer ontbreken

Doet daarom, wat Uwe ouders reeds deden en abonneert U op den huisvriend van jong en oud

EIGEN HAARD

Vraagt proefabonnement bij de Administratie: Drukkerij v.h. DE ERVEN LOOSJES, Ged. Oude Gracht 88, Haarlem 5154

GRONINGEN

N.V. MESDAG & Zn's EFFECTENKANTOOR

OUDE BOTERINGESTRAAT 17 - GRONINGEN
GEVESTIGD 1850
Directie: Mr. J. KOOL en Mr. G. MESDAG
Deposito - Rekening-Courant - Vreemde
Bankpapier - Reiscrédietbrieven - Assurantiën
Kluisinrichting - Bewaarplaats voor koffers
en eigen brandkasten. 5151

J. BECKER - GRONINGEN

Oude Ebbingestr. 52 - Tel. 997 - Opgericht 1875

Speciale Magazijnen voor
Verlichting - Verwarming en Sanitair
VAKKUNDIG PERSONEEL 5150

Linnenmagazijn „T SPINNEWIEL”

L. VAN POPPEL — GRONINGEN
Oude Boteringestraat 14. Telefoon 3576
TAFEL- EN BEDLINNEN
TRICOTGOEDEREN
HUISHOUDGOED - BÉBÉGOED
Beslist krimprijke wollen Onder-
goederen — Indische uitrustingen
— Huwelijks- en Bébé-uitzetten —
Prima kwaliteiten - Billijke prijzen
5148

BEZOEK ZUIDLAREN (Drente bij Groningen)

HOTEL VAN ESS

EERSTERANGS FAMILIEHOTEL
GARAGE :: TELEFOON 1

5149

LEIDEN

Fa. P. S. ANES, Brandstoffenhandel

Contractante der Staatsmijnen in Limburg
Verkoop van uitsluitend EERSTE
KWALITEITEN Brandstoffen 5174
OUDE HEERENGRACHT 19, LEIDEN. TEL. 587

W. F. ENGELS

HEERENGRACHT 60 - LEIDEN - TELEFOON 223
LOOD- EN ZINKWERKEN
GAS- EN WATERLEIDING 5172
SANITAIRE INRICHTINGEN

VIOOL-INSTITUUT

Directeur ADOLF BRUNT · Nieuwe Rijn 10, Leiden
PRIVÉ-LESSEN: 5078
Aanvangklasse . . . vanaf f 4. — p. m.
Middelklasse . . . vanaf „ 5. — p. m.
Kunstklasse . . . vanaf „ 6. — p. m.
Soloklasse . . . vanaf „ 7. — p. m.

H. C. VREEKEN - LEIDEN

RIJNSBURGERWEG 121 - TELEF. 2007
KOLONIALE WAREN COMESTIBLES
FIJNE VLEESCHWAREN 5176
DELICATESSEN — WIJNEN — ZUIDVRUCHTEN

VOOR LEIDEN EN OMSTREKEN

IS HET BROOD UIT DE BROODFABRIEK
„DE ZEEUW”

5175 HET MEEST GEVRAAGD
KORTE MARE 22 — TELEFOON 1411

N.V. „MEUBELKUNST”

MODERNE WONINGINRICHTINGEN
„Indanthren” Meubel- en Gordijnstoffen
Meubelen naar ontwerp van A. Lucas, Meubelarchitect.
Eigen fabriek. — Werkplaats: Witte-Rozenstraat 27.
Toonkamers: 5173
WITTE-ROZENSTRAAT 36 - LEIDEN - TEL. 524

HAARLEM

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting
W. H. KLOES & ZONEN
Scheepmakersdijk No. 32
Telefoon 13592 — Haarlem
Speciale Afdeling FIJNGOED
5165

J. SMIT & ZONEN HAARLEM

Smedestraat 45 - Wagenweg 108
Telef. 10876 — Telef. 11633
Botermarkt 19
Telef. 12133 5160

PROFANE EN RELIGIEUZE KUNST

5169
B. H. STEFFENS
ZIJLSTRAAT 65 - TEL. 14340 - HAARLEM
ETSEN EN GRAVURES

5156

15151

UW ADRES

voor opnamen
aan HUIS en in
het ATELIER

VAN BREEMEN'S BRANDSTOFFENHANDEL

NEEMT PROEF MET ONZE
EERSTE KWALITEITEN

BAKENESSERGRACHT 78 SCHOUWTJESLAAN 23
Telef. 10070 — Telef. 10848
HAARLEM 5168

K. E. van Huizen & Co. - Haarlem

Zijlstraat 6 - Tel. 10630 - Postgiro 10635

PINDA'S 5167
Studentenhaver - Walnoten - Hazelnoten

H. J. FEIJE

HAARLEM - TELEF. 11292
Speciaal ingericht voor Verhuizingen en
Bergplaats voor inboedels - Stalhouderij
Transporthandel - Goederenvervoer 5164

Eigen Motorbooten voor passagiers en vrachtdienst

ABR. MEIJER

GROOTE HOUTSTRAAT 16 - HAARLEM - TELEF. 10476
OUDSTE SPECIAAL ADRES VOOR
JAEGER ONDERGOEDEREN: Merk Jansen & Tilanus
„ Wilh. Benger Söhne
DAMES ONDERGOEDEREN „ Ribana
„ Miranda
KOUSEN EN SOKKEN 5162

Fa. Hk. VAN NIEL Czn. - SCHILDERS

Schagchelstraat 30-32 - Telef. 11404 - Haarlem
Opgericht 1857 5155

Laat uw schilderwerk door onze firma uitvoeren
en wij garandeeren U dan, dat U in alle opzich-
ten tevreden zult zijn

ZUSTER SALA

Pedicure - Manicure - Gezichtsmassage
Haarwassen en Onduleeren
Wilhelminastraat no. 5 - Haarlem
TELEF. 11163 5216

5163

W. C. BERGISCH - BANDAGIST

NASSAUSTRAAT 12rd - TEL. 11288 - HAARLEM
BREUK- EN BUIKBANDEN NAAR MAAT
Specialiteit in Corset-Buikband-Combinatie
Alleenverkoop voor Haarlem en omstreken van de
MEYRIGNAC BREUKBANDEN. 5159

Fa. A. BLOKDIJK & Zn. - HAARLEM

Opgericht 1900 - Gasthuisstraat 17 - Tel. 10274
LOOD- EN ZINKWERKERS
Sanitaire inrichtingen - Koud- en Warm-
water-, Gas- en Electriche leidingen. 5158

SCHRÖDER

GROENMARKT DEN HAAG
TELEFOON 1-6-1-7-3 5091

GEHEEL NIEUWE SORTERING

SPREIEN

IN KUNSTZIJDE
VOILE — MARQUISSETTE
BEDRUKTE KATOEN ENZ.

CRETONNES

IN MODERNE DESSINS

MEUBELN

VOOR DE SLAAPKAMER IN
ALLE HOUTSOORTEN. OOK GE-
LAKT IN KLEUR NAAR KEUZE

**VERSTELBARE
RUSTBANKEN****CLICHÉFABRIEK „GRAVURA”**

DEN HAAG ROTTERDAM
Krayenhoffstraat 34 Wolfshoek 2-3
Levert Cliché's voor de Boekdrukkerijen.
Autotypiecliché's . . . 3 cent per c.M.²
Lijncliché's 2 cent per c.M.²

5245

BERGEN OP ZOOM

Alleenverkoop voor
Bergen-op-Zoom en omgev.
der wereldberoemde
ALPINA HORLOGES

Corn. Andriessen

GEDIPL. HORLOGEMAKER

BERGEN-OP-ZOOM

hoek Boschstraat - Markt 22

TELEFOON 288

5214

KUNSTHANDEL GOOSEN

OMLIJSTINGEN IN ALLE SOORTEN
SCHILDERIJEN - ETSEN - PLATEN
KUNSTGLAS - PORSELEIN - AARDEWERK
5215 BEZOEKT ONZE MAGAZIJNEN:
BERGEN OP ZOOM - FORTUINSTR. 9-11

5226

Na deze cijfers zullen wij achtereenvolgens door-
lopen de gegevens omtrent het geïnvesteerde kapi-
taal in de verschillende scheepvaart-ondernemingen,
waarbij van zelf ter sprake komt de wijze van
kapitaalverschaffing, de afschrijvingen, de reserves
en de boekwaarde der schepen. Ook mogen wij den
groei der vloot niet achterwege laten in de be-
schouwingen, terwijl de snelheid, alsmede de wijze
van voortbeweging der schepen en eindelijk de
inrichtingen aan den wal aan de aandacht niet
mogen ontsnappen.

(Wordt vervolgd.)

Van Week tot Week.

Dinsdag 18 tot Maandag 26 Maart.

H. K. H. Prinses Juliana heeft, inognito en verge-
zeld van een klein gevolg, de Utrechtsche Jaar-
beurs bezocht.

H. M. Gezant te Berlijn, Graaf van Limburg Stirum
heeft aan een honderd twintig gasten een avond-
ontvangst aangeboden, waarbij Raden Mas
Jodjana Javaansche dansen heeft uitgevoerd,
die groote bewondering wekten.

De Volksraad heeft de algemeene beschouwingen over
de defensie-voorstellen, in eerste instantie beëin-
digd.

Naar verluidt zou het personeel-ontslag bij de B. P. M.
groote verhoudingen aannemen. Wij meenen
sterk te moeten betwijfelen of de overplanting
van Amerikaansche methoden op Europeesche
verhoudingen — en zulks nog wel onder de
thans heerschende omstandigheden in Neder-
land en Indië — goed beleid zal blijken te zijn,
zelfs voor een Maatschappij die zóo sterk staat
als de Bataafsche. Een Indisch belang is hier
zeker niet gediend. Reeds is, naar te verwachten
was, een vraag aan de Regeering (door het
Volksraadslid v. Lonkhuyzen) te dezer zake
gedaan.

Volgens de desbetreffende M. v. A. heeft de Ned.-Ind.
Regeering aan het Opperbestuur de vraag ge-
steld of voor het aangaan van concessie-contra-
cten met de K. P. M. de medewerking van de
Staten-Generaal niet voor den vervolge kan
worden uitgeschakeld. Ware zulks ditmaal mo-
gelijk geweest en het nieuwe contract reeds in
1928 gegolden hebben, dan zou 's lands kas voor
dat jaar reeds een voordeel gehad hebben van
f 853.000.

Het congres te Fort de Kock, bijeengeroepen door de
inlandsche vereeniging Mohammadiah, werd
door een 2300-tal deelnemers bijgewoond, waar-
onder 130 uit Java, met inbegrip van 40 vrou-
wen; uit Celebes en Borneo 80, uit Atjeh 100 en
van de Oostkust van Sumatra 200. Een open-
luchtbijeenkomst werd bijgewoond door 10.000
personen en aan een optocht namen 3000 per-
sonen deel.

Te Bandoeng is een Ned. Indische Vliegclub opgericht.

Naar verluidt zal de Permanente Arbeidscommissie
ter Sumatra's Oostkust te Medan haar advies
over het schema voor de nieuwe ontwerp-koelie-
ordonnantie niet voor het einde van April kun-
nen indienen. Verwacht wordt dat met 31
December 1935 de helft der arbeidersbevolking
der ondernemingen ter S. O. uit vrije koelies zal
bestaan.

De President van het Hoog Gerechtshof v. Ned.-Indië,
mr. J. Th. Goossen heeft pensioen aangevraagd
met ingang van 2 Juni a.s.

Het reisplan van Hr. Ms. torpedobootjager Witte de
With is zoodanig vastgesteld dat de aankomst te
Curaçao van dien oorlogsbodem op 17 April ver-
wacht mag worden.

Chawla, de jonge Engelsch-Indische vlieger, die met
zijn vliegtuig van Karachi naar Engeland op
weg was gegaan, is behouden op het vliegveld
van Ford in plaats van te Croydon geland. Hij
werd door een groote menigte verwelkomd.

Op den 20sten dezer ving onder presidium van den
Landvoogd de Paleis-conferentie aan van de
hoofden van bestuur in de buitengewesten.

's Lands Radiodienst onderhandelt via Nederland over
de opening der telefoonverbinding tusschen Java
en Frankrijk, België, Engeland, Zwitserland en
Denemarken.

Te Palembang werden 5 Chineezers gearresteerd, ter-
wijl in den Riouw-archipel nog 16 Chineezers
werden gearresteerd, allen leden van een groote
Chineesche communistische vereeniging te Singa-
pore. Documenten zijn in beslag genomen. Zou
aan deze heeren wellicht de grond van de Straits
reeds te warm onder de voeten zijn geworden,
tengevolge van de krachtige actie van den
nieuwen Gouverneur van dat gewest?

In de plaats van zijn mede-directeur, de heer Zalinge,
is benoemd tot lid van den Volksraad de heer J.
W. B. Everts, dir. v. d. Kon. Paketvaart Mij.

In de plaats van den heer Gerke, die tot alg. secretaris
werd benoemd is aangesteld tot thesaurier-gene-
raal v. fin. de heer B. J. de Leeuw.

De weigering van de leerlingen der Middelbare oplei-
dingsschool voor Indische Bestuursambtenaren
te Madioen, om bij aankomst van den President
het Wilhelmus te spelen, was voor Z. H. Ed.
Gestr. en het geheele plaatselijke B. B.-corps, zéér
terecht, aanleiding te weigeren om op het jaar-
feest dier inrichting te komen en voor den heer
Soermond om aan de Regeering de vraag te
stellen „of op inheemsche jongelieden, die ten op-

zichte van het Wilhelmus gevoelens koesteren
als die te Madioen aan den dag gelegd, wel prijs
mag worden gesteld voor den bestuursdienst in
Ned. Indië". Tevens had eindelijk ook wel ge-
vraagd mogen worden hoe het staat met de Re-
geerings-appreciatie van oudere, bovendien
Europeesche ambtenaren — soms zéér hoogge-
plaatsten — en van Volksraadsliden, die overeen-
komstige gevoelens koesteren als die Inheem-
sche jongelieden, en hoe zij van die appreciatie
denkt blijk te geven.

Op initiatief van den directeur der gerangenis te
Semarang, den heer Blom, is een katholieke
reclasseeringsvereniging opgericht.

Volgens de Haagsche Post is, naar aanleiding van een
correspondentie tusschen den minister van Koloniën
en den Procureur-generaal van den Hoo-
gen Raad, alléén om „redenen van 's Lands be-
lang, afgezien van eene vervolging van den oud-
Gouverneur van Curaçao op grond van het Re-
geerings Reglement. Toch wel een bijzonder
„meevallertje" als je inplaats daarvan „eervol"
en „met dankbetuiging voor" — c. g. strafbare —
„bewezen diensten" wordt ontslagen en nog een
extra belooning krijgt! Of zou er werkelijk
„something damnably rotten in The State of The
Netherlands" zijn?

Tredende in een uitnodiging van den Acad. Raad der
universiteit te Leuven zou prof. dr. van Vuuren, uit
Utrecht, aanvaard hebben een lezing aldaar te
houden over een algemeen wetenschappelijk on-
derwerp, waarbij hij tevens zou hebben me-
gedeeled, dat hij zich voor deze spreekbeurt van
de Fransche taal zou bedienen. Namens het Ka-
tholiek Vlaamsch Hoog studentenverbond heeft
de praeses, F. Verknoeke, onmiddellijk nadat
zulks bekend was geworden, aan prof. van Vu-
uren een brief gezonden, meldende o.m. dat onder
deze omstandigheden de Vlaamsche studenten
de lezing niet zullen bijwonen.

Prof. v. Vuuren heeft den heer Verknoeke onmid-
delijk eene lochenstraffing van het den laatste
verstreckte, valsche bericht toegezonden en zijn
voordracht dan ook, volgens het beding, in het
Nederlandsch voor een volle zaal gehouden. Naar
verluidt, wordt thans onderzocht of de heer Ver-
knoeke wellicht het slachtoffer is geworden van
een anti-Vlaamsche intrige, die ook tegen de, in
het Nederlandsch uit te spreken voordracht van
Prof. v. Vuuren bedoeld zou zijn geweest.

*) Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta
en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt**EEN WELGESLAAGDE FILM-MIDDAG.**

Het bestuur der Afdeling „s-Gravenhage en
Omstreken" van de Vereeniging „Oost en West",
heeft een goed werk gedaan met het organiseeren
voor j.l. Zaterdag 22 dezer, van den filmmiddag,
waarop de reeks fraaie opnamen van den heer
H. F. Tillema, gedurende zijn jongste reis door
Borneo, werden vertoond, afgewisseld door dansen
van Surya Thirta, de, om door haar veel-
bewonderden Balineeschen Offerdans, reeds zoo ge-
vierde kunstenaar.

Zooals „Het Vaderland" in haar laatste Zondags-
blad vermeldde:

„Onder begeleiding van een ouderwetsch,
prettig strijke, zagen wij opnamen der prach-
tige natuur op Borneo en maakten we kennis
met het typische leven der Dajaks en Maleiers.
De film ving aan met „mededeelingen" op het
doek, waarin de samensteller een beroep doet
op het critisch oordeelend publiek, rekening
te willen houden met de eigenaardige moei-
lijkheden, waarvoor een operateur in de tropen
bij het opnemen komt te staan. „Het is geen
Ufa- of Hollywood-product" zoo eindigen deze
mededeelingen."

De criticus laat daarna de opmerking volgen;
dat de meeste opnamen „foto-technisch" mooier
hadden kunnen zijn, maar ook hiervoor geldt de
waarheid van het Fransche spreekwoord:

La critique est aisée, mais l'art est difficile.

Niemand die 't niet zelf ondervonden heeft, kan
in de verste verte bevroeden hoe ontzettend moeilijk
bezwarend en afmattend het reizen door tropische
oerwouden over woeste bergstroomden in schaars
bevolkte, primitieve streken is, laat staan dan het
daarbij nog 't hanteeren van de camera. Wie doet
't hem na?

Wij Nederlanders kunnen den heer Tillema, die
met zijn gulle menschlievendheid, reeds zooveel ge-
daan heeft voor het heil, speciaal der inboorlingen
van Insulinde op Sanitair gebied, dan ook niet
dankbaar genoeg zijn, voor hetgeen hij nu weer
zoo geheel belangeloos op hetzelfde grootsche ter-
rein heeft volbracht, en dit, zooals de voorzitter,
de heer F. van Peski, bij zijn openingswoord te-
recht opmerkte: „op een leeftijd, waarop een ander
rustig met pijp en krant bij de warme kachel zit".

W. J. VAN BUCHEM - HAARLEM
SPEKSTRAAT Nos. 3-5 TELEFOON No. 11494

Magazijn van: Sponsen, Zeemleder, Bezems, Boenders, Dweilen, Tafels, Trappen, Droogrekken, Vuilnisbakken en -Emmers, Strijkplanken, Mouwplanken, Slijpplanken, Gegalvaniseerde en Emaille Artikelen, Bedkruiken, Speelgoederen, Mandenwerk en Tuinmeubelen. 5161

Haarlem's Muziek-Instituut

Dir.: NICO HOOGERWERF
GEBOUW „CAECILIA” - JANSSTRAAT Nos. 48-50
SPREEKUIR ELKEN WOENSDAGAVOND 7-8 UUR
Onderwijs wordt op elk instrument gegeven, zoowel aan vak- als niet-vakstudeerenden. Prospectus op aanvraag verkrijgbaar. Privé spreekuur iederen dag tusschen 12 en 1 uur, Koninginne-
weg 54, Haarlem. 5217

ARNHEM EN OMSTREKEN

KAMERBEEK
BAKKERSTRAAT 3
ARNHEM 5141

MODELHOEDEN
CHAPELLERIES EN NOUVEAUTE'S

N.V. Linnenmagazijn „t Spinnewiel”

G. H. MEIJER

ARNHEM, Ketelstraat 12. - Telef. 26077
NIJMEGEN, Betouwstraat 1. Telef. 2459

Tricotgoederen - Huishoudgoederen
Tafelgoederen - Huwelijksuitzetten
Baby-uitzetten. 5138
INDISCHE UITRUSTINGEN

UTRECHT

Firma R. DIKS en B. GROOTENBOER

Aannemers - Timmerlieden - Metselaars
Taxatie 5184
Nieuwbouw - Verbouw - Onderhoud
TELEF. 10633 EN 10084
BREEDSTRAAT 28-30 — UTRECHT

N.V. v.h. J. E. WEENINK - Utrecht

Leverancier Utr. Industrie- en Huishoudschool
Beveelt zich beleeft aan voor de leveranties van
KOLONIALE WAREN — COMESTIBLES
GEDISTILLEERD — WIJNEN — LIKEUREN
DONKERE GAARD 6-8 — TELEF. 10110
Laat 2 x per week aan huis hooren en bezorgen

ELECTRISCHE BOEKBINDERIJ „OUDWIJK”

Fa. VAN WIJK & VAN DEN WIJNGAARD
OUDWIJKERDWARSSSTRAAT 104-110 - UTRECHT
TELEFOON 12957 5187 POSTREKENING 114098

Speciaal adres voor Particulier Bindwerk

Men kan stoppen, wanneer men omhoog klimt,
maar nooit als men afdaalt. (Napoleon).

NIJMEGEN

Piano's, Vleugels, Autopiano's, Harmoniums

ook gebouwd voor de Tropen — Vraagt offerte

G. A. J. VAN KALMTHOUT

BISSCHOP HAMERSTRAAT 3 - TELEF. 1562

NIJMEGEN 5179

TH. MARTENS & ZONEN

ZIEKERSTRAAT No. 65, NIJMEGEN

TELEF. 1535

HET AANBEVOLEN ADRES VOOR „OOST EN WEST”
ENCADREMENTEN - ETSEN - SCHILDERIEN
BILLIJKE PRIJZEN - KWALITEITEN GEGARANDEERD
5231

Nieuwe Ledenlijst van „Oost en West”.

Voor Firma's die de nieuwe volledige LEDENLIJST der Vereeniging wenschen te ontvangen, wordt de ingenaaide lijst verkrijgbaar gesteld ad f2.50 per ex., bij het Algemeen Secretariaat der Vereeniging, KORTE VOOCHOUT 6, Den Haag.

Fongers

degelijk - duurzaam
veilig
FONGERS-FILIALEN
te Den Haag: 5029

Laan van Meerdervoort 92a Schuytstraat 121
Tel. 34830 Tel. 34470

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 — 'S-GRAVENHAGE

Belasten zich met alle Bankzaken

Safe-Inrichting 5007

Kunst- en Antiekhandel „SENA”
Schilderijen en Antiek

Stadhoudersplein 164 — Den Haag

Toonkamers 5234

van Antieke Meubelen, Oude Schilderijen
en Curiositeiten

Dagelijks Geopend van 10-5 uur — Telefoon 36516-37344

N.V. v. Vuuren's Handel-Mij
BRANDSTOFFENHANDEL

Denneweg 67a

Den Haag

Telefoon

14427

5113

Wenscht ge te ontvangen le KWALITEIT
Brandstoffen, tegen BILLIJKEN prijs en
GEGARANDEERDE maat? Bel dan op 14427

HET IDEALE TROPENLEDIKANT

voor allen, die naar Indië vertrekken! Prijs vanaf f21.50

Fa. J. F. HENDRIKS

GEDEMPTE BURG WAL 65 5042

DEN HAAG - TELEFOON No. 10786

Aanbevolen adres door „Oost en West”

Ellen Abel-Musgrave

Diplom. Gymnastiklehrerin der Dora Menzler Schule (Leipzig); Mitglied des Deutschen Gymnastik-Bundes.

Kurse für Damen und Kinder, besonders auch Kurse für Reconvalescenten, die unter tropischem Klima gelitten haben

Abendkurse für Berufstätige. — Einzelkurse. 5001
Wohnung: 45 Ten-Hovestraat, Den Haag. Teleph. 55344.

G. J. R. v. d. GAAG & ZON
GROENMARKT 27

TELEPH. No. 12512, DEN HAAG

DROGERIEN — CHEMICALIËN
DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉ'S

F. C. DE BRUYN

Magazijn van 5017

Comestibles en Kolon. Waren

Alle artikelen voor de RIJSTTAFEL
Franco bezorging in stad en omstreken

DANCKERTSTRAAT No. 43

DEN HAAG — TEL. 34088-34089

DE NV BEGRAFENIS-ONDERNEMING „SIMPLICITAS”

VAN W. J. INNEMÉE & ZONEN te 'S-GRAVENHAGE
IS ONMIDDELIJK IN HET BINNEN-EN
BUITENLAND TE ONTBIEDEN VOOR REGELING
VAN EEN TRANSPORT, BEGRAFENIS OF CREMATIE

KANTOREN: DENNEWEG 71-73

GARAGES, KISTENMAKERIJ EN DRUKKERIJ: HOOIKADE 43-57

TELEFOON: 11314 EN 12890

„In den gezelligen familiekring, onder de goede zorgen van Moeder de Vrouw" zouden wij er aan toe willen voegen, die het gezin van den heer Tillema onlangs in „Villa Semarang" bijeen zagen en mee konden voelen voor de schaduwzijden van zulk een verre reis, ook voor de achterblijvenden.

De beste vorm van dank zou de heer Tillema stellig vinden, dat de Nederlandsche natie zich het heil dier inboorlingen van Borneo, wier levensomstandigheden hij door zijn film zoo duidelijk aan het licht heeft gebracht, zoodanig ter harte neemt, dat de goede resultaten daarvan ons allen tot eer zullen strekken.

Met de volgende critiek van „Het Vaderland" zijn wij het wel eenigszins eens:

„Jammer is het dat er zulk een groote hoeveelheid tekst in de film verwerkt is; dit werkt niet bevorderlijk op het rustig volgen der beelden."

Maar... was dit euvel wel te vermijden, bij het zoo schandelijk groote gebrek aan kennis van den doorsnee Nederlanders. — zelfs van degenen, die in andere streken van Indië zijn geweest — betreffende de toestanden op Borneo?

Wij spreken hier dan ook zeker met velen de hoop uit, dat deze nuttige film, waaraan zoo met hart en ziel de beste zorgen besteed zijn, in alle oorden van Nederland meermaal vertoond moge worden!

Het onvermijdelijk altijd eenigszins eentonige van een dergelijk trilbeeld, werd Zaterdag op o.i. zeer gelukkige wijze onderbroken door twee Indische dansen, welke, zooals „Het Vaderland" terecht schreef: „op buitengewoon fijnzinnige wijze werden uitgevoerd, onder begeleiding van gamelan-muziek", al moge 't den Nederlanders, wien veelal nog het rechte gevoel voor rythme ontbreekt, ook dit wellicht eentonig lijken.

De Hollandsche danseres, die schuil gaat onder den welluidenden naam *Surya Thirta* (gewijde vlam) is, in Nederlandsch-Indië geboren, reeds van kind af aan vertrouwd geraakt met het vele schoons, dat zij daar zag. Zij heeft dan ook haar dansen aan Indische motieven ontleend: de eerste, *Sindhu* genaamd, aan de *moedra's*, handbewegingen en standen, waarmede door priesters op Bali het gebed wordt uitgedrukt. Voor haar tweede dans, *Doerga*, werd zij geïnspireerd door standen, welke zij vond weergegeven in de beeldhouwwerken bij de Hindoe-Javaansche heiligdommen: Boroboedoer, Prambanan en andere.

Bij het programma vinden wij daarvan de volgende beschrijving:

DOERGA.

„Asoera, het hoofd der reuzen en demonen, had als wederdienst van *Indra* de macht verkregen, om iedere gewenschte gestalte te kunnen aannemen of zich onzichtbaar te maken.

Eénmaal misbruikte *Asoera* deze macht door zich in een geweldigen stier, *Mahisja*, te veranderen en door de hemelsche tuinen te stormen, waar hij de Goden in hun meditatie verstoort. Deze waren daarover zeer vertoorn, doch konden niets tegen *Asoera* uirichten, omdat hij zich onzichtbaar maken kon, zoodra hij zich bedreigd gevoelde.

Toen bedachten de Goden een list en schiepen een vrouwelijke strijder: „*Doerga*", oogen-schijnlijk zwak, maar in wezen zeer machtig, omdat zij van ieder der goden een wapen kreeg.

De legende zegt, dat op de plaats, waar de vertoornde blikken der Goden zich verenigden, een vuurbol ontstond, die zich oploste in een wonderschoone vrouwengestalte.

Zoo ontstond „*Doerga*", de achtarmige, die na heftigen strijd den demon velt.

Zij eindigt in deemoedige houding na volbrenging van haar taak en wordt door *Ciwa* tot zijn gemalin verheven."

Zij, die het voorrecht hadden dezen schoonen dans te zien, zullen zeker niet licht de kunstzinnige vertolking dezer dichterlijke legende vergeten; nog lang de herinnering behouden aan dien vuurbal op het tooneel, welke zich oploste in de wonderschoone vrouwengestalte van de danseres: *Surya Thirta*, met haar prachtig rhythmisch be- weeg.

Dien Zaterdagmiddag hielp dit den gewenschten Indischen sfeer scheppen, om ook het tropische werk van den heer Tillema naar waarde te schatten.

HANDELS-DAGSCHOOL

aansluitend op H.B.S. 3-j., of Mulo-School - Eenjarige opleiding in de hoofdvakken, namelijk, FRANSCH-, DUITSCHE-, ENGELSCH- HANDELS-CORRESPONDENTIE, STENO, TYPEN: BOEKHOUDEN, EFFICIENCY - Practische kantooroopleiding - PROSPECTUS GRATIS

INSTITUTEN „SCHOEVERS"

DEN HAAG — STADHOUDERSPLEIN 3 en 7 — TELEF. 52594

5096

Amsterdam: N.-Witsenstraat 3, v.-Baerlestraat 13; Rotterdam: N. Binnenweg 167; Groningen: O. Ebbingestraat 14

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Indo-China en Ned.-Indië.

De Loc. (15/2 „Indo-China"), het *Soer. Hbl.* (14/2 „De Ies van Hanoi") en het *Bat. Nwsbl.* (12 t/m 15/2, en 18/2 „Indo-China") zijn van meening, dat de berichten over de ernstige ongeregelheden in Fransch-Indo-China voor ons in *Ned.-Indië* een duidelijke taal spreken. De ervaring heeft ons het recept zeer goed doen kennen: langjarige voorbereiding van ontevreden elementen, opzetten tot muiterij van Inheemsche soldaten, aansluiting bij de extremisten der z.g. nationale beweging en door allerlei verspreide daden van geweldpleging, intimidatie, aanval op een kazerne en moorden op gezagdragers. Onrust, geweld en een lange nasleep van ellende, ziet daar altijd weer de oogst, waar *Moskou* zaaid. Zou men, denkend aan de revolutionaire agitatie in *Natal*, *Transvaal*, *China* en *Br.-Indië*, niet opmerkzaam zijn op het uitbreken ook van deze onlusten in *Indo-China*, juist thans in het begin van 1930? Zoo thans nog iemand durft te beweren, dat de voorzorgsmaatregelen der Ned.-Indische Regeering overbodig waren, toen ook in *Ned.-Indië* bekend werd, dat voor 1930 ongeregelheden werden beraamd, dan kan dit — n. h. i. van *De Loc.* — slechts door onkunde of kwade trouw verklaard worden.

Het *Soer. Hbl.* acht nu den tijd gekomen voor vruchtbare samenwerking tusschen *Indo-China* en *Ned.-Indië*, voor wat betreft de maatregelen, welke men ter keering en onderdrukking van de communistische propaganda in het Verre Oosten dient te nemen.

De Loc. schrijft voorts over „Het Verre Oosten" (12/2, blz. 49) en „Ceylon" (13/2, blz. 4), het *Bat. Nwsbl.* over „Oost-Azië's Conflict" (18/2, Dr. Lewin), het *Soer. Hbl.* over „Bureau d'Etudes internationales" te Genève (10/2), „Mixed Grill" (11/2, Smislaert), „Br.-Indië" (12/2) en „Palestina" (15/2, Boon), de *Deli Crt.* over „Overproductie?" (18/2).

De Koran en de polygamie.

Dr. H. Kraemer, taalgeleerde van het Nederlandsch Bijbelgenootschap, heeft te Medan gesproken over zijn „*Indrukken uit Britsch-Indië*" (*Deli Crt.* 18 en 19/2). Tegenover het Hindoeïsme staat in *Br.-Indië* de *Islam*, die klaar en eenvoudig is: Er is geen God dan *Allah* en *Mohammed* is zijn profeet. Dat maakt, dat de *Islamiet* onmogelijk den *Hindoe* kan begrijpen in zijn Godsdienschtig gevoel. Behalve onder de *Hindoe-vrouwen* komt ook onder de *Mohammedaansche vrouwen* nieuw leven. Zoo werd op het congres der vrouwen in *Delhi* de eisch gehoord: *weg met de polygamie*. Dit brengt intusschen moeilijke kwesties mee voor den *Islam*, waar immers de *Koran* de polygamie uitdrukkelijk toestaat. Nu staat *Mohammed* wel toe het hebben van een, twee, drie of vier vrouwen, echter: „wanneer gij rechtvaardig kunt zijn jegens hen". Welnu, zeggen nu sommige vernuftigen, rechtvaardig zijn tegen vier vrouwen kan niemand, dus is de polygamie veroordeeld in de praktijk. Dat zij echter absoluut is toegestaan... daaraan ontkomt men niet. En hoe fel de actie er tegen is bewijst wel de uitlating van een vooraanstaande *Mohammedaansche*: „Dan moet de *Koran* maar veranderd worden!" De *Islam* staat op dit punt voor een groote crisis.

De Loc. vertelt van „Geestelijk Leven en Onderwijs" (15 en 28/1, blz. 49; 15/2) en „Mysterie der Dierenziel" (6, 10 en 13/2, Prof. Buitendijk), de *Deli Crt.* van de eenzaamheid in *Indië* (22/2, 4de bl. „Br. van een Singkeh").

Sportschool P. C. TIMMER

Kon.-Emmakade 133 - Den Haag - Telef. 33348

BOKSEN SCHERMEN JIU-JITSU

Heilgymnastiek en Massage voor Dames en Heeren

5219

VERVERIJ - STOOMERIJ OPPERSERIJ „HASOP"

- DEN HAAG -

5040

DENNEWEG 33-35 - TEL. 17144

Weinige maar strenge straffen.

In *Engeland* daalde het aantal gevangenen zoo sterk, dat 24 gevangenis gestoten zijn. Vooral opvallend is dit bericht in een tijd, waarin men in andere landen handen te kort komt om nieuwe gevangenis te bouwen; ook in *Ned.-Indië* worden miljoenen uitgegeven voor nieuwe gevangenis. De *Deli Crt.* (22/2) verbindt aan dit bericht enig commentaar. In *Engeland* bestaan ten aanzien van dit vraagstuk enkele van andere landen afwijkende omstandigheden; het gaat om twee typische *Engelsche* instellingen. In de eerste plaats het *Borstal-Institution* en in de tweede plaats het *practische en strenge Britsche recht*, dat zich volkomen bij de praktijk des levens aansluit, zich een onderdeel voelt van de samenleving en zich niet verliest in academische beschouwingen en theoretische, formeele overwegingen, zooals het recht en de rechtspraak in verschillende andere landen. Het *Borstal-Institution* is een reeds vele jaren bestaande instelling om in het bijzonder jeugdige personen buiten de gevangenis te houden, waar zij volgens de overal opgedane ervaring, slechts verder ingewijd worden in de geheimen der misdadigerswereld en de groote kans loopen om onherstelbaar voor de maatschappij verloren te gaan. Zij worden in speciale inrichtingen vereenigd, waar zij zooveel mogelijk een ambacht leeren, veel vrijheid en vertrouwen genieten en in het bijzonder in dien geest worden opgevoed. Het is een speciale methode van tuchtvoeding, zooals die ook door de tuchtscholen, de instelling van den kinderrecht, de voorwaardelijke veroordeeling, de arbeid tot verbetering van het lot der gevangenen en reclasseeringsarbeid in het algemeen wordt voorgestaan en, volgens een andere methode, ook in *Nederland* en sedert kort met een eerste zwakke begin, in *Ned.-Indië* wordt toegepast. Onder het *Britsche strafrecht* vielen de financieele machinaties van de z.g. *Hatry-groep*. Binnen enkele maanden is deze *Hatry* door den *Engelschen rechter* veroordeeld tot 14 j. gevangenisstraf, en zijne medeplichtigen resp. tot 7, 5 en 2 j., met (voor allen) de eerste twee jaren zwaren dwangarbeid. In *Holland* zal *Liebermann* er vermoedelijk met 3 j. gev. straf

Strenge discretie, accurate bediening, prima kwaliteiten en soepele betalingsvoorwaarden zijn de factoren, waardoor alle Repatriërenden bij voorkeur gaan naar — — — — —

Magazijn „De Residentie"

LANGE BEESTENMARKT 119-127 5080

DEN HAAG - TEL. 15555

GROOTE SORTERING
DAMES- en HEERENKLEEDING
MEUBELN - BEDDEN - RADIO
ENZ. ENZ. ENZ.

HANSA
TAFELZILVER

Het laagst geprijsd-
het hoogst geprezen.

Zowel verzilverd, als in
gewaARBORGd massief
zilver verkrijgbaar

5039

afkomen. De bij ons bestaande mogelijkheid om tusschen de mazen der wet door te sluipen, bestaat in Engeland niet, omdat de Engelsche rechter zich niet ophoudt met academische beschouwingen en formaliteiten, maar een kat een kat noemt. In Ned.-Indië bestaat op valsheid in geschrifte een maximum van 6 j. gev. straf. Maar wanneer past de Ned.-Indische rechter ooit een maximum toe? Het gaat hier alleen tegen den academischen geest, die in ons Nederlandsch recht en rechtspraak is ingeslopen. Het *Nederlandsche recht* is in zijn aard en bedoeling meer preventief; het *Britsche recht* werkt meer repressief. Een typisch voorbeeld daarvan is de Britsche en onze methode tot beveiliging van het verkeer. Wij leggen naast een algemeene bepaling op het in gevaar brengen van het verkeer, overal snelheidsmaxima en stellen angstvallig vast wat onder een auto, een bestuurder, enz. wordt verstaan, terwijl de Britsche regeling voldoende heeft aan eene bepaling op „het in gevaar brengen van het verkeer”. De Engelsche rechter spot er niet mee en dit lijkt veel doeltreffender, dan onze omslachtige en weinig effectieve methode. *Het Engelsche stelsel is waarlijk human: weinige, maar snelle en strenge straffen, die indruk maken en leiden tot het sluiten van gevangnissen. Ons stelsel, dat leidt tot uitbreiding van het aantal gevangnissen, is weinig human. Human is om door enkele, strenge straffen — eventueel de doodstraf — velen af te houden van dergelijke misdaden en daarmee de levens van rustige burgers te sparen, eer dan van moordenaars, wier heete bloed de samenleving in gevaar brengt. En nu nog men statistisch willen aantoonen, dat de doodstraf niet afschrikwekkend werkt, het is toch wel tekenend, dat het aantal moorden in Gr.-Britannië veel geringer is dan in andere Landen. Om van de Ver. Staten, waar weliswaar de doodstraf bestaat, maar waar 't jaren duurt eer in een enkel geval een doodvonnis wordt uitgesproken, maar te zwijgen. Ook in Ned.-Indië kan men met toegevendheid tegenover kleine vergrijpen met spaarzame oplegging van gevangenisstraf, waar dat niet dringend noodig is, veel bereiken. Maar voor de zware misdrijven dient zonder genade, recht en zwaar en streng recht te geschieden. Dat is juist genade tegenover de samenleving als geheel en het individu.*

De Sum. Post (22/2, 3de bl. „Sanatoria in plaats van gevangnissen”) vestigt de aandacht op de onlangs doorgevoerde hervormingen van de strafwet in Pruisen en Mexico. Beide hebben gezegd: De menselijke uitingen hebben natuurlijke oorzaken en de daden der menschen kunnen worden bestudeerd, in vele gevallen zelfs begrepen. *Misdad* is slechts de wettelijke classificatie van een bepaald soort daden. Wij stellen voor om die daden met de hulpmiddelen der moderne wetenschap te moeten te treden en wij stellen dit niet slechts in het belang van de misdadigers, maar in het belang van de maatschappij voor.

De openbare meening. Tegen revolutionnaire woelingen

De dagbladen (o. a. *Bat. Nwsbl.* 12 t/m 18/2) geven Overzichten en Beschouwingen over de zittingen van den „Volksraad”.

Het komt *De Loc.* (11/2 „Te laat”) voor, dat zoowel de defensie-grondslagen als de daarop gebouwde voorstellen, met name het bouwen van een derden kruiser, een zeer nauwgezette voorbereiding en behandeling vragen. De opmerking in het Afd.-verslag over de motie-Kerckamp inzake: „de wenschelijkheid om deskundigen en pers de gelegenheid te geven over deze nieuwe plannen hun meening kenbaar te maken” geldt waarlijk niet den kruiserbouw, noch Marine, alleen. Die opmerking geldt den Volksraadsarbeid in zijn geheel en de aanvullende begroting in het bijzonder. De snelle opeenvolging toch, waarin de pers ontwerpen, toelichtingen, afdeelvingsverslagen en memories van antwoord bereiken, maakt het onmogelijk het oordeel der openbare meening daarbij te doen gelden.

De Sum. Post (17 en 18/2 „Tegen revolutionnaire woelingen”) bericht, dat de regeeringsvoorstellen betr. de art. 108, 109, 111 en 170 van het W. v. S. en de overige artikelen van de ontwerp-ordonnantie door den Volksraad aangenomen werden. *Mr. Schrieke* had in den Volksraad geconstateerd, dat vrijwel de gehele Volksraad het eens is,

HOTEL „DE TWEE STEDEN” | RESTAURANT „DE TWEE STEDEN”

Buitenhof

Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062

's-Gravenhage

FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN
HET CENTRUM DER STAD

Thé Dansant — — Diner Concert

Roemeensch Orkest

5104

Uitstekende Keuken

GERENOMMEERDE WIJNKELDER

Speciale tarieven voor langdurig verblijf
Kamers met stroomend water en prive bad

dat iedere Regeering dient beschermd te worden tegen revolutionnaire woelingen. Ook had *Mr. Schrieke* de meening bestreden, dat „recht op revolutie” zou bestaan, wanneer de volksstem onvoldoende tot uiting komt in de openbare lichamen. In slechts twee gevallen bestaat een dergelijk recht: Wanneer de Overheid hare plichten ernstig schendt en wanneer de staatsvorm ernstig achterstaat bij de ontwikkeling der maatschappij. In een democratischen Nederlandschen regeeringsvorm ligt een waarborg tegen beide gevallen.

Wij verwijzen naar *De Loc.* (13/2, blz. 3 „Ervaringen”; 14/2 „De Vriend”), de *Java-Bode* (14/2 „Het Kabinet en Indië”; 15/2 „De aanval uit Medan”; 18/2 „Tin-beperking”), het *Bat. Nwsbl.* (12/2 „Inkomstenbelasting”, De Fouw), het *Soer. Hbl.* (13/2 „Politieke Hybriden”), de *Deli Crt.* (17/2 „Weerbaarheidskorpsen”; 17/2, 4de bl. „Vrachtpolitiek der K. P. M.”; 19/2 „Bestuurs-hervorming in de B. G.”) en *De Sum. Post* (17/2, 3de bl. „Het Weerbaarheidskorps”).

De Hygiënische Commissie voor het Oosten.

Uit verschillende Aziatische landen zijn de leden van de door den Volkenbond in 1925 ingestelde *Hygiënische Commissie voor het Oosten* („Advisory Council” of *The Eastern Bureau* of the League of Nations”), die allen op sanitair gebied een groote reputatie genieten, 16 Februari te Weltevreden samengekomen, ten einde de diverse belangen inzake internationale gezondheidstoestanden in het Oosten te bespreken en nieuwe programma's op te stellen. De *Java-Bode* (17/2) hecht aan dit bezoek aan Ned.-Indië uit tweeërlei oogpunt groote waarde. De internationale organisatie wordt door haar bezoek aanschouwelijk ingelicht omtrent den sanitair toestand en al hetgeen op dit gebied in Ned.-Indië wordt geregeld. Een belangrijk instrument derhalve ter voorkoming van het inbrengen van epidemische ziekten in Indië. Het buitenland wordt volkomen bekend met de maatregelen, zooals deze in Indië worden getroffen. De heer *A. Pelt*, die voor de jaarvergadering door het Secretariaat van den Volkenbond te Genève naar Indië is afgevaardigd, vertelde nog dat het doel van het bureau te Singapore is om op regelde tijden in 140 havens van de Pacific-landen en den Indischen Oceaan een onderzoek in te stellen naar de toestanden, met name in zake cholera, pest en pokken. De verzamelde gegevens worden ter beschikking gesteld van de administratie van den gezondheidsdienst, terwijl de verzameltelegrammen naar de radiostations worden gezonden.

In de *Java-Bode* beantwoordt *Mr. Meyroos*, burgemeester van Batavia, uitvoerig de vraag: „Waarom is Batavia achterlijk op hygiënisch gebied?” (13 en 14/2).

Landbouw-voorlichting.

De bemoeienis van overheidswege met den *Inlandschen landbouw* is sinds 1 Januari j.l. overgedragen aan de Provincie. Door insiders wordt vertrouwd op groteren bloei en steeds betere resultaten. In Januari j.l. werd het zilveren jubileum van het Dep. van Landbouw gevierd (*De Loc.* 10/2, blz. 3). Met de gunstige resultaten, welke de Dienst verkreeg, steeg langzamerhand het vertrouwen, hetwelk de bevolking in de verstrekte voorlichting stelde. Uiterst belangrijke gevolgen had in vele streken de verstreking van beter zaad- en plantmateriaal. De padi *Tjina*, een zeer goed producerende rijstvariëteit, veroverde in enkele jaren op Java een geheel ressort en vond haar weg naar andere residenties en de Buitengewesten. Ook de geselecteerde variëteit van *katjang tanah* en *kedele*, *cassave*, *mais*, *koffie*, *sukkerriet*, *kapok*, *rubber* en *vruchtboomen* vonden overal bereidwillige afnemers. Miljoenen stumps en zaailingen benevens groote hoeveelheden zaden vonden hun weg naar de tuinen en bouwvelden der Inlandsche landbouwers en brachten dezen een vermeerdering of verbetering van het product. In nog meerdere mate drong de aanwending van *kunsmest* tot het Inlandsch bedrijf door. Niet alleen op Java en Madoera, doch ook in de Buitengewesten gingen *dubbel superphosfaat*, *zwavelzure ammoniak* en *ammophos* tot de onmisbare hulpmiddelen van een bedrijfsvoering behooren. Belangrijke resultaten bracht de gevoerde propaganda voor het gebruik van *groenbemesters* en *bodembedekkers*. Onderzoekingen betreffende ziekten en plagen in de klapper, de koffie en de rijst wisselden af met studies over de cultuur van tabak, rubber, koffie en andere gewassen. *Boschreserveringsvraagstukken* vroegen

de aandacht en het probleem van den *kleinen landbouw* vereischte uitvoerige onderzoekingen, evenals de behandeling van *concessie- en erfpachtsaanzaken*. Economische studien en exploratietochten in de terra incognita der Buitengewesten vormden een onderdeel van menig werk-programma, tezamen met de adviezen der Landbouwconsulenten als leden der ingestelde bevoelingscommissies betreffende irrigatieaangelegenheden en de oprichting van nieuwe of de uitbreiding van den aanplant van bestaande suikerfabrieken. Voorgenomen irrigatiewerken maakten tal van proefnemingen noodzakelijk en bedrijfsontledingen van de teelt van rijst en tweede gewassen dienden om het inzicht in het Inlandsch bedrijf te verruimen.

Wij vestigen de aandacht op *De Loc.* (12/2, blz. 35 „De export van Indische vruchten naar Nederland”), het *Soer. Hbl.* (13/2, 2de bl. „Het rapport-Pastor”), de *Deli Crt.* (20 en 21/2 „Rubberrestrictie”) en *De Sum. Post* (19/2 „Duur gekocht”; 21/2 „Schandelijke misstanden”).

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

Diverse onderwerpen.

In de *Verkenner* (orgaan van Inh. bestuursambtenaren) van 5 Januari, wordt critiek uitgeoefend op waarschuwend woorden door iemand in een vorig nummer geuit, om zich niet met de nationale beweging in te laten; dat „los van Nederland” niet in het belang van den vooruitgang van Indië zou zijn en dat het geschreeuw van het podium af, zich blootstellen aan straf beteekent. Het sympathiek staan van den G.G. tegenover nationale gevoelens wordt hier tegenover gesteld. De criticus vindt deze uitlatingen voor een Inlander dan ook ongepast en zegt dat een Inl. B.B.-ambtenaar, zonder aan de nationalistische beweging mede te doen, toch zijn eigen gevoelens hierover niet kan smoren.

Een medewerker uit Berlijn geeft in het Palembangse blad *Pertja Selatan* een artikel over de oorzaken van den economischen achteruitgang van het volk op Java. Hij zoekt de voornaamste oorzaak in de verdringing van de Inlanders door de ondernemingen. Dit is niet uit kwaadaardigheid of boosheid der ondernemers, maar iets onvermijdelijks. Schrijver tracht dit aan te tonen aan de hand van publicaties van den heer Koens en artikelen in „Koloniaal Studien”. De welvaart der ondernemers hangt af van de armoede van het volk, zoo zegt hij.

Elders in dit blad wordt gewaarschuwd tegen ophitsen van de zijde der blanke pers, die hebben wil dat de Regeering zoo gauw mogelijk de P. N. I. tot een verboden vereeniging verklaart. Schrijver zegt dat het „N. v. d. Dag” begonnen is met de Regeering op te hitsen om tot arrestaties over te gaan; hij vraagt of de blanke pers nog geen leering getrokken heeft uit de geschiedenis. „What is a name!” roept hij uit. De I. P. werd ontbonden, „Insulinde” kwam er voor in de plaats, „Insulinde” verdween en de N. I. P. kwam op, die ging weer uiteen en de P. N. I. kwam. De naam veranderd, de geest blijft. Wie is hij, die de geest doodden kan?

In het blad *Soerosowan* geeft de redactie een beschouwing over den politieken toestand in Bantam, naar aanleiding van een te Serang gehouden propagandavergadering der vereeniging Pasundan.

Schrijver zegt daarin dat na jaren van stilte de lichtschijs der politiek weer over Bantam gekomen is: de onderdrukking der Sarekat Rajat, Partij Kommunist Indonesia e.a. bewegingen heeft de bevolking eenige jaren afgeschrikt van iedere actie; men vreesde zelfs het woord politiek uit te spreken, stond onder voortdurende controle. Bewijs hiervan is dat zelfs de volstrekt niet-politieke vereeniging Boedi Banten sedert haar oprichting te Batavia de goede aandacht van politie en B.B. heeft gehad tot in Bantam toe.

In doktersgezin, groot Heerenhuis op eersten stand te Amsterdam bewonend, kunnen

5351

2 Schoolgaande Jongens

boven 12 jaar worden opgenomen, desgewenscht met toezicht op huiswerk tegen een vergoeding van f 150.— per kind, per maand. Inlichtingen bij Mevrouw VAN ZWICHT—VAN BATENBURG, Lomanstraat 28, Amsterdam, Tel. 26188.

Langzamerhand is men weer onder den invloed der politieke stroomingen van buiten gekomen; dit werd nog bevorderd door de snellere, goedkoopere en betere verbanden. De in de sociëteit Piroekoen te Serang gehouden openbare vergadering bovenbedoeld heeft, volgens schrijver, voldoende bewijs geleverd dat er in Bantam honger bestaat naar gezonde politieke ideeën, verspreid door een vereniging welke officieel bekend staat als een loyale en coöperatieve vereniging; Pasoendan is geen onbekende meer in Bantam. Men begint nu aan een nieuwe bladzijde van de Bantamsche geschiedenis en Pasoendan wordt het eerst op die pagina genoteerd. Schrijver is van meening, dat de Bantamsche afdeling van Pasoendan zich vooral moet vestigen in de desa's; het verloop der vroegere afdelingen is z.i. te wijten aan het feit dat die afdelingen zich beperkten tot actie in de steden. Verder behoren de leiders er wel indachtig aan te zijn, dat door bevordering van onderwijs alleen zij niet de samenwerking en de genegenheid der bevolking zullen kunnen winnen. Zijn hartewensch is tenslotte dat Pasoendan zich zal aansluiten bij de P.P.P.K.L., het hoogste eenheidslichaam voor Indonesië.

Verder wordt in het blad wederom het suikervraagstuk behandeld. Schrijver waarschuwt voor de consequenties van het binnenkomen der suikerindustrie in Bantam en in West-Java. Tot dusver is die slechts in een enkel deel, Cheribon, van het gewest doorgedrongen. Men wachte er zich wel voor om het verzoek, dat vroeger gestuit is op den tegenstand der prijaji's, die toenmaals medevoelden met het volk, thans in te willigen. Het leed ware niet te overzien, want suiker stelt, anders dan rubber, dezelfde eischen van watervoorziening als de sawahbouw en wil beteren grond dan rubber, waardoor de sawahs in het gedrang zullen komen; de suikerkapitalisten zullen moeite doen om zooveel mogelijk sawahgrond in te huren of wat hun nog liever is, te koopen.

In het Mal-Chineesche blad *Panorama* is geconstateerd geworden dat de peranakan-Chinezen op elk gebied verdrongen zijn door de totoks, die niet meer zoals 50 jaren geleden, grotendeels uit koelies, barbiers of katjangverkoopers bestaan, maar uit menschen van een betere kwaliteit. Ze brengen ook kapitaal mede om een klein bedrijf te openen. De peranakans, die geen groot kapitaal bezitten, hebben dan ook niet veel kans om tegen hen te concurreren, door gebrek aan volharding en zuinigheid.

Zoolang er genoeg plaats is voor hen, kan het geen kwaad. Maar de strijd om het bestaan wordt hoe langer hoe zwaarder. Voor de peranakan-Chinezen die in Indonesië wenschen te blijven, is de toestand waarlijk moeilijk, omdat ze geen organisatie hebben die aandacht schenkt aan die moeilijke positie, daar de „leiders” hun oogen steeds gericht houden op China.

Al beschouwen de peranakans de totoks als broeders, zoodat ze niet jaloersch behoeven te zijn als het dezen goed gaat, het is toch geen reden voor hen om hun eigen positie te verwaarlozen.

In de *Soeloeh Ra'jat Indonesia* wordt voorzien dat het tot stand komen van de tani-bonden (boerenbonden) zooals die door ir. Soekarno zijn voorgesteld, niet zonder moeilijkheden gepaard zal gaan. Dit zal voornamelijk te wijten zijn aan de belenningen welke het voeren van propaganda vaak ondervindt. Als bewijs daarvan voert schrijver aan dat nu de menschen huiverig staan tegenover elke verandering, elke nieuwe regeling in de desa's. Elke die in de desa's, hetzij op politiek, hetzij op economisch terrein propaganda voert, wordt direct als rood aangemerkt. Vooral van de zijde der kapitalisten is een heftige tegenstand te verwachten. Degenen die voor politiek vreezen en invloed in de desa's hebben, worden gewaarschuwd vooral niet uit het oog te verliezen dat het streven van de tani-bonden zal zijn de economische opheffing van het gansche Indonesische volk, derhalve overeenkomstig het streven van de Regeering.

De huiszoekingen en arrestaties.

De redactie van het blad *Sedyo Tomo* is van oordeel, dat de Regeering met haar laatste daad niet anders dan nadeelen heeft geogst; er is onder de tot nu toe onberoerde laag der bevolking een gemoedsbeweging ontstaan; de reeds in beweging zijnde lagen zullen meer activiteit vertoonen; het prestige van de politie, die toch al geen sympathie bij de bevolking heeft, is nog meer gedaald. Er worden dan staaltjes van het ontactische optreden van de politie gegeven. Verder concludeert de redactie dat de P. G. de grootste verantwoordelijkheid draagt, omdat volgens de berichten het Bestuur er zoo goed als geheel buiten werd gelaten.

Dat de Regeering een verklaring van Haar jongste daad heeft afgelegd, wordt niet anders dan als een beleefdheidsvorm beschouwd. In die verklaring valt te lezen dat de Regeering uitsluitend haar plicht voor de bewaking der openbare orde heeft uitgevoerd, waarbij zij zich aan geen enkel advies heeft te storen. Ten aanzien van de mededeeling, dat het hoofdparkett een toevloed van berichten die op een rellertje wezen heeft bereikt, wordt gezegd, dat een goede Regeering naar de juistheid van die berichten zou hebben gezocht om het oog op willekeur en provocaties. Het buiten het boekje gaande op-

ALLE Wijnen Gedistilleerd en Limonade van

zijn voorhanden bij de navolgende firma's

5111

DEN HAAG:	N. V. DUYNSTEE's Wijnhandel, Spui 250, Telefoon 16413
	N.V. ENGELS' Wijnhandel, Suezkade 48, Telefoon 32694
RIJSWIJK:	HENRI VLEK, Hoofdkantoor, Herderstr. 24, Telefoon 17368*
	HENRI VLEK, Filiaal Goudenregenstr. 206, Telefoon 38044
SCHEVENINGEN:	N.V. VLEK's Wijnhandel, Theresiastr. 88, Telefoon 70100
	Wijnhandel LEEUWENDAAL, Oranjelaan 4, Telefoon 18755
VOORBURG:	HENRI VLEK, Filiaal Pansierstraat 33, Telefoon 51962
	Wijnhandel v. d. KRUK, Willemstraat, Telefoon 78171

treden van de politie wordt dan door de verklaring nog eenigszins vergoelikt door de mededeeling, dat bij zulke handelingen enkele goedmeenenden wel eens onaangenaamheden kunnen ondervinden. Als de Regeering het wil, kan zij de schuldigen wel straffen. Verder acht het blad de onveranderde houding der regeering tegen de P.N.I. in strijd met de circulaire van den Gouverneur van West-Java en van andere Hoofden. De Regeeringverklaring heeft in elk geval geen bevrediging verschaft.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's-Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgever, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouweekblad voor N.-I.

Nr. 31 van 1 Febr. opent met een artikel: Onze Administrateurs (de positie van deze werkers in de bergcultures) is nog steeds niet geregeld en zij kunnen geen aanspraak maken op pensioen, zoodat in het tegenwoordig tijdsbestek het baantje niet bepaald zoo aantrekkelijk meer is en veelal zelfs weinig meer geambieerd wordt). — Vita-glas en Cel-O-glas in toepassing bij het opkweken van planten en kuikens, door J. A. Maronier. — Veranderlijkheid en erfelijkheid, door H. van Meurs XVIII. — De demonstratie met motorverstuivers op Tjimoelang. — Werkwijze voor het branden van cacao's. — Iets over den handel en den landbouw bij de Mentawaiers, door S. M. Latif (De Mentawai-eilanden liggen bewesten Sumatra, n.l. Noord-Pagai en Zuid-Pagai). — Boriumgebrek in tabaksgroenden (ontleend aan Journ. Agr. Res. no. 38 van 1929). — De oliepalmtuinen in Nigeria. — De invloed van den regenval op de theeproductie (slot).

Uit nr. 32 van 8 Febr.: Heveana VII (meerdaagse tap) door Latex. — Hebben planten voor den goeden groei mangaan nodig? door M. — Dr. ir. H. W. Hofstede† — Aanleg en onderhoud van kweekbedden, door J. Punter. — De aanslagen in de Buitengewesten. — Een gevaarlijke tropenziekte (bedoeld wordt het zich overmatig voeden en het te groote gebruik van prikkelende spijzen). — Nuttige wenken voor den (Rubber)planter VII, door Peuteraar. — De verbetering van de rijstcultuur op Malakka, Indo-China, Java en Ceylon. — De invloed van het winnen van palmwijn op het copra- en het oliegehalte van klapperzaden. — Java-kapok voor reddingsmiddelen.

Anzeiger für Berg-, Hütten- und Maschinenwesen (te Essen).

In het nummer van 27 Febr.: Deutsche Handelsbeziehungen mit Niederländisch-Indiën, door dr. Th. Metz.

De Christelijke Onderwijzer.

van 19 Maart no. 6: School en leven (in Suriname) (slot).

Economisch-Statistische berichten.

De belastingdruk op de inlandsche bevolking in de buitengewesten is een artikel in afl. 742 van 19 Maart, door mr. D. J. Hulshoff Poll.

Eigen Haard

Afl. II van 15 Maart: Verborgene schoonheid in Indië, door N.

Geneeskundig Tijdschrift voor N.-I.

No. 2 van 1 Febr.: Jaarverslag van de Vereniging tot Bevordering der Geneeskundige Wetenschappen in N. I. over 1929. — Mola zwangerschap op ouderen leeftijd, door dr. L. D. Eerland. — De Voedingswaarde van Blikkenmelk. — Onderzoek naar het gehalte van Anti-xerophthalmie-, Anti-heri-berien Anti-scorbutvitamine, door dr. W. F. Donath. — De aetiologie der Pseudocholera, door W. F. R. Essed. — Nabloedings-frequentie en tonphonade in neus en keel, door dr. D. G. W. van Voorthuysen. — Opmerkingen over de Patatta-luis en de Leishmaniosis americana in Suriname, door prof. C. Bonne (de heer Bonne stelt op den voorgrond, dat het geen moeite kost in Suriname patatta-luizen te ontmoeten, tenzij men steeds in Paramaribo vertoeft. In plaats van de woorden tenzij enz. zouden wij willen lezen: zelfs in Paramaribo. Voor belangstellenden verwijzen wij naar de encyclopaedie van Ned. West-Indië, blz. 29: Acarina).

De Hollandsche Revue.

Afl. 6 van 15 Maart: De gevangenneming van Dipa Negara, 1830—28 Maart—1930. — Voorlichting in

GEBR. VAN OOSTERHOUT - BREDA

GINNEKENSTRAAT 139 — BOSCHSTRAAT 10
TOLBRUGSTRAAT 12 — CERESSTRAAT 30
GINNEKENWEG 138 5291

KOLONIALE WAREN - COMESTIBLES - FIJNE
VLEESCHWAREN - WIJNEN - ZUIDVRUCHTEN

N.-I., kunstzinnige reclame en praktische propaganda.

Indian art and Letters.

In nr. 2 Vol III second issue for 1929: Aims and Methods of Archaeological Research in Java, by dr. F. D. K. Bosch (met schitterende foto's).

De Indische Cultures (Teysmannia).

Nr. 3 van 1 Febr. Pe-Tsai of Chineesche kool, door H. J. Wigman. — Inlandsche rubber in Ned. Oost-Indië (naar aanleiding van het belangwekkend rapport door de heeren Tayler en Stephens aan de Rubber Growers Association.) — Invoering van de cultuur van droge-moesson-padi in Pangasinan door het sub-padi-proefstation te Rosales, door Francisco P. Octurpe (uit de Philipp. Agr. Rev.). — Een wortelproefgroei met Hevea, door H. W. Roy Bertrand. — Over het jodiumgehalte der planten, voornamelijk beschouwd in verband met het jodium in den bodem, door J. F. Reith.

De Indische Mercurus.

In no. 12 van 19 Maart, schrijft F. A. F. C. Went: Geen stap achteruit? (prof. Went zet een vraagteken achter den titel van het artikel van mr. G. H. C. Hart in nr. 11. Het blijkt dus, dat het gerucht volkomen juist was. Prof. Went betreurt de genomen maatregel voor de suikerindustrie, wanneer het Proefstation zijn hoog standpunt moest opgeven en zich in dalende richting ging bewegen). — Nieuwe wijze van statistieke opgave van de suikerproductie per hectare op Java, door dr. H. C. Prinsen Geerligts. — H. Carpentier bespreekt: Coöperatie in N.-I., door dr. A. J. C. Kraft.

Koloniale Studiën.

Nr. 6 van December: Begrotingsinrichting, door A. J. Wamsteker. — Een en ander over de ontwikkeling van den Postdienst in Ned.-Indië, door H. J. Stokvis. — Regeering en zelfregeering in Britsch-Indië, door mr. A. B. Cohen Stuart. — Hoe staat het met de recidive in Ned.-Indië?, door mr. J. M. J. Schepper. — Eenige gegevens betreffende den economischen toestand in de regentschappen, vanwaar in 1928 de meeste contractkoelies vertrokken, door A. M. P. A. Scheltema. — Depressie in de Transportbedrijven, door ir. P. N. Max. — Een Tolunie Nederland-Indië, door J. van Gelderen.

Locale Belangen.

Afl. 3 van 1 Febr.: Het financieuzen der locale ressorten, door F. J. M. van Liempt. — Semarangs Terreinbelasting, door Li Tjwang Tien. — Het komende Jubileum, door G. de Raad. — De Pasar crediet-instelling der Stads-gemeente Pasaroean. — Het contact tusschen gemeentebestuur en Inlandsche bevolking. — De gemeente-woningbouw en de N.V. Volkshuisvesting. — Het Regeeringsstandpunt inzake de benoeming van leden van de provinciale raden.

Afl. 4 van 16 Febr.: Giro en decentralisatie, door A. M. Boers (het girowezen verkeert in Indië nog in zijn allereerste beginperiode). — Een belangrijke rechterlijke beslissing, door mr. C. J. van Hasselt (nl. een executoriaal derden-beslag krachtens vonnis van den Raad van Justitie te Soerabaja gelegd onder handen en beheer van de provincie West-Java op het salaris van een provinciale ambtenaar). — Armenzorg (vervolg), door Van Koetsveld. — Uit den Volksraad-Decentraliana: Krijgt het locaal Pensioenfonds eigen commissarissen in Nederland, De financiële moeilijkheden der gemeente Cheribon, Wijziging Locaal Pensioenreglement, Vervoermiddelen.

Nederlandsch Indië (orgaan v. d. Vaderl. Club).

In no. 5 van 15 Jan.: De lezing van den voorzitter, mr. Fruin, op 13 Dec. (te Bandoeng), 23 Dec. (Cheribon) en 8 Jan. (Weltevreden). — Geen strijd, maar eensgezindheid. (een nabetrachting), door mr. G. H. C. Hart. — Een onbillijke toestand voor de onderdanen. — Nederlanders in de Vorstenlanden, door ir. A. W. A. Cornetti.

Ons Zeewezen.

Afl. 3 van 15 Maart: Korte geschiedenis van de Gouvernements Marine in Ned.-Indië (speciaal wat betreft haar ontstaan en groei), door W. S.

Heeft U moeilijke voeten of zijn deze bedorven door ondoelmatig schoeisel. Uw adres is dan

Fa. A. DE VOOGD,
alleen WESTEINDE 195-195a.
Telefoon 33591. 5321

Repatrieerenden 10 tot 20 procent korting.
Zendingen naar Oost- en West-Indië.

— Balikpapan, door H. Craandijk (de schrijver toont aan dat het kostelijk bezit der petroleumbronnen op Borneo dringend vereischen onze eenheden (der marine) op peil te houden en de verouderde of afgeleefde tijdig te vernieuwen). — De haven van Tandjong-Priok (in Mei 1877 is met den bouw begonnen door het initiatief van Prins Hendrik, broeder van Koning Willem III en in 1883 werd zij in gebruik genomen).

Onze Aarde.

Het Maartnummer bevat een artikel: Inlandsche papierfabricatie op Java, door J. Sibinga Mulder (deze bestaat al sedert eeuwen. Papier uit boombast, Deloeang papier, is sterk en duurzaam).

Orang Peladang.

Nr. 6 van Maart: Kolonie-Schuwheid bij de Nederlandsche jeugd, (ontleend aan de Java-Bode). — Tap en Tapcontrole (n.l. van rubber), door C. (met talrijke foto's). — Naar Java's Zuiderstrand, door Ardjo Agoeng.

Pester Lloyd.

van 2 Maart: Die neue Indiënpolitik Hollands, door Dr. G. Panstingl.

De Planter.

Nr. 452 van 17 Febr. Een uitvoerig artikel over: Het Algemeen Landbouw Pensioenfonds met Tabellen. — Uit Suriname. Een brief van den heer Fränkel over landbouwtoestanden.

Politiek Economisch Weekblad

van 19 Maart, nr. 20: Eene benoeming, die Indië gespaard moge blijven (de benoeming van den heer de Dreu, lid van de Sociaal-Democr. Partij tot lid van den Volksraad). — Meten met twee maten (inzake het Curaçao-schandaal). — Sympathie (voor de inlandsche bevolking). — Nog een paar buitenlandsche oordeelen over Nederlands werk in Oost-Indië. — Naar aanleiding van een „conflict”, Tweede behandeling door den Volksraad, door mr. I. A. Nederburch.

Suriname

In „De West” van 18 Februari een interessant artikel: „Hand in hand, of wat kan Curaçao voor Suriname en Suriname voor Curaçao doen?” Dit artikel is ontleend aan de „Amigoe di Curaçao” en handelt over de vestiging op Curaçao van een Surinaamsch Handelsagentschap, opgericht door de Surinaamsche Kamer van Koophandel met een subsidie van f 10.000 van het Surinaamsche Gouvernement. Het doel is nauwere betrekkingen tusschen Curaçao en Suriname op handelsgebied aan te knopen, met name op Curaçao een afzetgebied te krijgen van Surinaamsche producten als hout, jams, zoete aardappelen, vruchten, meubels, rijst, koffie enz.

De „Amigoe”, die zeer ingenomen is met deze nieuwe onderneming, vertrouwt, dat het bestuur van Curaçao niet zal achterblijven om den steun aan dit streven te verleenen.

„Wanneer dan nog in Suriname gezorgd wordt dat geregelde leverantie mogelijk is, en descheepvaart, met name de K. N. S. M. haar vrachtprijzen niet te hoog stelt, zoodat men de concurrentie met andere landen glansrijk kan doorstaan, dan is het zaakje gezond”.

Het slot van het artikel hebben wij reeds in ons vorig nummer medegedeeld.

In de oerwouden van Suriname spelen zich nu en dan vreeselijke tragedies af. De lotgevallen van de vluchtelingen uit het bagno van Fransch Guiana zijn reeds dikwijls beschreven, in 1927 nog in een reeks artikelen in „De Telegraaf” van 4, 5, 7, 9, 11, 13, 18 en 23 September en in de N. R. Ct. van 9 September 1928.

En nu vinden wij in „De West” van 4 Februari het volgende diep-treurende verhaal:

„Op het plaser Van Gom bevonden zich het afgelopen jaar een twintigtal personen. Het was in onderhuur afgestaan aan eenige gouddelvers. Als hoofdonderhuurder bevond zich ter plaatse de heer Louis Bergwijn. Hoewel de concessionaris niet heeft te zorgen voor provisie, stond de heer van Gom de onderhuurders in dit opzicht geregeld bij. Verschillende booten met provisiën werden van uit zijn magazijn bij post Grankreek naar het plaser gezonden en hoewel een dier booten, tengevolge van lagen waterstand, niet dadelijk kon opgaan in de laatste maanden van het jaar, staat het

NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINGSCHOOL”

1ste SWEELINGKSTRAAT 22-24 - DEN HAAG

MEISJESSCHOOL VOOR LEERLINGEN VAN 6 TOT PLM. 19 JAAR - KLEINE KLASSEN

L. O. met Fransch en Handenarbeid MULO opleiding A. en B. Hoofd, Mejuffrouw M. A. G. STEFFELAAR
Inlichtingen verstrekt gaarne Mevrouw E. CH. STAMM'LER-BÖTTGER, gewezen Directrice der 1ste Lagere Meisjesschool, Koningsplein, Oost. Weitevreden, Schuytstraat 217, Den Haag. 5100

vast, dat er geen gebrek geleden is aan mondkost.

Eenige arbeiders op het plaser leden aan zwelziekte. De eerste die overleed, was Louis Bergwijn. Na zijn dood werd de leiding op het plaser overgenomen door den onderhuurder Montroos. Toen de mondkost schaarsch werd en er nog voorraad was voor ongeveer een week, besloot Montroos met de andere menschen op te breken en naar de post aan de Grankreek te gaan. Met het oog op den lagen waterstand, moest een deel van deze reis te voet worden gedaan. Onderweg bezweek de arbeider J. Cairo, die in het bosch begraven werd. Kort daarna moesten twee Engelsche arbeiders Christopher en Dorgliesh wegens ziekte worden achtergelaten. Men hoopte hun, vanuit post Grankreek, nog tijdig hulp te kunnen zenden. Verder gaande, ontmoette men een boot met provisiën, opgezonden door den heer van Gom. Men kon op dat oogenblik echter niet terugkeeren naar de twee achtergelaten arbeiders, omdat in de boot zich andere zieken bevonden, onder wie een vrouw, wier toestand vereischte, dat werd doorgevaren naar post Grankreek.

Hier aangekomen werd zoo spoedig mogelijk weder een boot opgezonden, om de beide achtergelaten arbeiders te hulp te gaan. Deze boot was onder leiding van den boschwachter Sylman. Bij aankomst bleek, helaas, dat Christopher en Dorgliesh overleden waren. Hun lijken werden ter plaatse begraven.

Dit geval is weer te beschouwen als een van die stille drama's welke in het achterland van Suriname maar al te vaak voorkomen, dikwijls zonder dat de buitenwereld daarvan iets verneemt”.

Langs een omweg vernamen wij van een prijzenswaardige daad van een Surinamer in Nederland. „De Surinamer” van 16 Januari vertelt n.l. onder het hoofd „Landgenooten in den vreemde” het volgende:

„Lezers van mailbladen zullen weten, dat er te Amsterdam sedert geruimen tijd een verkeersvraagstuk bestaat, dat betrekking heeft op het Dam-, Rokin en Muntplein. Voor menschen, die Amsterdam niet kennen, is het vrijwel onmogelijk zich hiervan een juiste voorstelling te vormen, zoodat wij de bijzonderheden buiten beschouwing kunnen laten.

Volgende zij het op te merken, dat de pleinen met hun toegangen niet genoeg ruimte laten voor het modern verkeer en meermalen aanleiding geven tot puzzles en moeilijkheden.

Reeds werden door architecten e.d. verschillende voorstellen ontworpen om tot een oplossing te geraken, doch over het algemeen bleken deze niet voldoende te zijn.

Thans lezen wij in de bladen, dat de heer Willem Clasener, vroeger administratief ambtenaar op Openbare Werken alhier, zich in November met een voorstel heeft gewend tot Burgemeester en Wethouders van Amsterdam. En ofschoon hij op dit terrein, zooover wij weten, leek is, wordt zijn plan in alle bladen, die wij tot dusverre zagen, geprezen als uitstekend.

„De Tijd” sprak van een „meest juiste en radicale oplossing”. „Het Handelsblad” van „een ontwerp, zeker belangwekkend genoeg om het onder de aandacht van het publiek te brengen”, en in den zelfden trant oordeelen ook andere bladen. Afkeuringen kwamen wij nog niet tegen.

Wat vooral geprezen wordt in het plan, is, dat het verkeersprobleem daarmede grondig wordt opgelost, en bovendien het historische water, dat ter plaatse ligt, behouden blijft, terwijl ook nog de schoonheid der stad ongeschonden bewaard blijft.

Dit laatste vooral draagt er veel toe bij het plan een goede pers te bezorgen”...

Wij hadden het genoegen op 15 Maart de opening bij te wonen van de tentoonstelling „Nederland in de West”, in het Koloniaal Instituut te Amsterdam. Na al wat er in de dagbladen en ook in de rubriek Curaçao in het vorige nummer van dit blad, over de tentoonstelling is geschreven, willen wij ons bepalen tot een opwekking aan allen, die belangstellen in Suriname en Curaçao, om de tentoonstelling, die tot 15 April geopend is, te bezoeken.

Ook zij, die veel studie hebben gemaakt van de geschiedenis dier gebiedsdeelen, zullen er veel vinden, dat nieuw voor hen is. Zoo'n gelegenheid komt niet spoedig terug. De overzichtelijk ingerichte catalogus is bij den rondgang een goede gids. Het was van de afdeling Amsterdam van het Algemeen Nederlandsch Verbond een goede gedachte, om den uitstekend geslaagden leergang „Nederland in de West” te besluiten met deze zeer leerzame tentoon-

stelling. Wij mogen een woord van hulde niet onthouden aan de heeren J. Ed. Gerzon en C. K. Kesler, die het grootste deel van de voorbereiding op zich hebben genomen.

Aan de N. R. Ct. van 15 Maart, Av. bl. A. ontleenen wij het volgende bericht over een plant-machine voor suikerrietstekken:

„Zekere heer N. C. Storey, een ingenieur, verbonden aan de Dahlberg sugar cane industries (Clewiston, Florida) heeft naar een Amer. blad meldt, een machine uitgevonden voor het planten van suikerrietstekken. De machine, die van rupsbanden is voorzien, maakt eerst ploegvoren, waarna ze de stekken hierin plaatst. De arbeid door haar verricht is gelijkwaardig aan dien van 20 arbeiders. Aan weerszijden der machine bevindt zich een trog, waarin de voorraad stekken wordt meegevoerd met de snelheid van 15 mijlen per uur. De stekken worden uit die bakken opgeheven naar transportbanden, die ze vervoeren naar twee hellende vlakken, waarlangs ze in de ploegvoren glijden. De kracht hiervoor benodigd wordt geleverd door een bewegelijke tractor. Wellicht zou een dergelijke machine van belang kunnen zijn voor Suriname en een oplossing bieden voor het arbeidsvraagstuk daar te lande.”

Uit hetzelfde blad, Av. blad B, knippen wij het volgende:

Reuter seint uit Londen:

„De minister van koloniën heeft aan de gouverneurs van de verschillende West-Indische suikerproducerende koloniën en van Mauritius telegrafisch medegedeeld, dat de Engelsche regeering bereid is de koloniale regeeringen bij te staan in het geven van financieelen steun voor den volgenden suiker-oogst.

Aan het parlement zal worden gevraagd de middelen toe te staan tot dekking van de helft van het uit een te verstreken garantie voortvloeiend verlies, terwijl de andere helft zal worden gedragen door de koloniën; zulks op voorwaarde dat de

Maison van Seventer

GROOTSTE INRICHTING VOOR

**DAMES- EN
HEERENKLEEDING**

— NAAR MAAT —

5089 **DEN HAAG**

HEERENGRACHT 38 - TEL. 14214

Engelsche regeering voor West-Indië niet meer bijdraagt dan 300.000 pond sterling en voor Mauritius niet meer dan 200.000 pond sterling.

„De West” van 18 Febr. schrijft:

„Het vliegtuig N. C. 146 M, piloot W. A. Brooke, heeft de vorige reis van Paramaribo naar Demarara in 1 uur en 35 minuten volbracht. In omgekeerde richting duurt de reis langer door tegenwind.”

Volgens een bericht in „De Surinamer” van 13 Februari is de proef om per luchtpost brieven van Paramaribo naar Coronie en Nickerie te vervoeren, geslaagd.

Het Radio-station te Paramaribo neemt wederom een proef met de verschaffing van radionieuws, waarvan „De West” hoopt, dat zij zal slagen. Ieder voelt immers het gemis van een eigen telegramdienst in de kolonie. Het station zal een z.g. nieuwsbulletin uitgeven waarop men zich voor f 5 per maand kan abonneeren.

De gouvernementssecretaris heeft aan de bladen meegedeeld, dat het rapport van dr. Pfeiffer in zake houtkapaangelegenheden begin Maart in Suriname zou aankomen.

Volgens een telegram uit Batavia aan „De Telegraaf” van 12 Maart, Eerste Avondblad, vertoont de

„THE COLUMBIA HOUSE“LAAN VAN MEERDERVOORT 99
TELEFOON 32151

Eenig geautoriseerd speciaal Agentschap voor

Columbia Grafonola's

en Records

in 's-Gravenhage

5333

Catalogi wordt op aanvraag gaarne toegezonden
Zendingen naar Nederlandsch Oost-Indië

afschep van contractkoelies voor Suriname aanmerkelijke vermindering.

Bij Kon. besluit is de heer P. Payens, erkend en toegelaten als consul van België te Paramaribo voor Suriname.

Curaçao**De middelen.**

De staat over het vierde kwartaal 1929 is verschenen. Dit tijdvak bracht op f2.183.449, dit is f800.000 boven het vierde der raming en ruim f650.000 meer dan het overeenkomstige kwartaal van 1928. Vergelijken met 1928 brachten meer op in ronde cijfers: invoerrecht f160.000, accijns op gedistilleerd f25.000, grondbelasting f190.000, inkomstenbelasting f75.000 (waarvan f63.000 op Aruba meer), motorrijtuig- enz. belasting f35.000 (tegenover nihil), douanediensden f25.000, posten f16.000, Curaçaosche bank f44.000, loods-gelden f6.000 (op Curaçao f23.000 meer, op Aruba f18.000 minder), watervoorzieningsdienst f62.000 en alle andere ontvangsten f42.000. Minder brachten op: overdrachtbelasting f15.000, petroleumraffina-derijbelasting f1200, uitvoerrecht f13.000.

Over 1928 werd ontvangen f5.124.089, over 1929 f7.549.124, terwijl voor 1929 de ontvangsten, buiten de uit leening te verkrijgen gelden, geraamd zijn op f5.201.500. Voor 1930 zijn de uitgaven geraamd op f6.555.853, zoodat bij gelijke opbrengst der middelen als in 1929 een batig slot zonder „leening“ verkregen zou kunnen worden.

Dr. M. van Dijk.

In *La Union* lezen wij het volgende bericht uit *De Maasbode* van 4 Januari 1930: Van welingelichte zijde hebben wij vernomen, dat dr. M. van Dijk, procureur-generaal bij het hof van justitie in Curaçao, een oproeping heeft gekregen om naar Nederland te komen. Of hij in Nederland zal blijven of naar Curaçao terugkeeren hangt niet af van den nieuwen gouverneur, maar hangt samen met zijn gedrag op 8-9 Juni 1929.

Het spijt ons, dat wij dit bericht in *De Maasbode* eerst langs dezen weg onder de oogen krijgen. In zichzelf draagt het 't kenmerk van onwaarschijnlijkheid. Wat heeft de nieuwe gouverneur te maken met den terugkeer van den procureur-generaal? Maar het ergste vinden wij het slot. Men behoeft het uittreksel uit het rapport Hoorweg-Bennowitz, dat aan de Tweede Kamer is overgelegd bij de memorie van antwoord op hoofdstuk XI, maar te lezen, om tot de slotsom te komen, dat de heer Van Dijk behoort tot de weinige daarin genoemde personen, die meer dan hun plicht hebben gedaan.

Adel op Curaçao.

Dik was de adel nimmer op Curaçao vertegenwoordigd in de 19e en 20ste eeuw. In de eerste jaren na 1816 waren er de graaf De Larey, jhr. Rammelman Elsevier, de latere baron Van Raders. Eenige gouverneurs hadden een adellijken titel. Van het geslacht Rammelman Elsevier zijn de afkomelingen nog op Curaçao, een 10 à 15-tal jaren geleden was er een baron Van Hardenbroek tot Hardenbroek. Nu lezen wij in *de Curaçaosche courant* een benoeming tot tijdelijk commies van Jhr. W. de Brauw.

De Curaçaosche pers op de econ. hist. tentoonstelling.

In 1922 heeft de heer P. A. Euwens O. P., in *De West-Indische Gids* een lijst van Curaçaosche bladen van vroeger en destijds samengesteld. De *Amigoe di Curaçao* van 24 Juni 1922 heeft die lijst toen nog aangevuld, zoodat er in het geheel niet minder dan 80 bladen bekend werden. Ofsehoon die nagenoeg allemaal uit de tweede helft der negentiende eeuw en later zijn, zullen maar zeer weinigen al die kranten gezien hebben. Op de Economisch historische tentoonstelling in het Koloniaal Instituut zijn er 18 te zien en daaronder al mee van de oudste. De *Amigoe* is er van 1884,

Wissel- In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen**Hollandsche Bank voor West-Indië**Keizersgracht 255 AMSTERDAM.(C) Tel. 31290 en 35290
CURAÇAO **CARACAS**

VENEZUELA

Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika

5130

Incasseringen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document.-Credieten

De Curaçaosche courant van nog veel vroeger. Voorts:

De Onpartijdige, 1871.
El Imparcial, 1890.
De Onafhankelijke, het jaartal onzichtbaar.
De Vrijmoedige, 1882.
De Wekker, nog van Brusse, jaartal onzichtbaar.
El Comercio, 1883.
Boletín de la librería de A. Bethencourt e Hijos, 1885.
La Verdad, 1892.
El Semanario, 1897.
El Anunciador, 1897.
El Eco de la Verdad, jaartal onzichtbaar.
El Progreso, jaartal onzichtbaar.
Le Phare de Curaçao, 1892.
Amigoe di Pooeblo, jaartal onleesbaar.
Arubasche courant, 1897, door Euwens in 1900? gesteld.

„Het Nederlandsch persmuseum“, dat met deze, waarschijnlijk eenige, verzameling alleraardigst voor den dag komt, zij de inzage van Euwens lijst een spoorslag om haar terdege uit te breiden.

Curaçao in 1950

De *Amigoe* bevat een niet onverdienstelijke schets over dit onderwerp, beschrijvende de bevinding van zekeren Wiwi, die in 1929 Curaçao had verlaten. Een klein stukje nemen wij over:

„Op de „Plaza Brion“ was het overstelpend druk: doch de breede ferrybooten verwerkten het verkeer zeer snel, sneller zelfs dan vroeger de oude Emma-brug het kon. Wiwi had geen zin naar de Punda-zijde over te steken, zoo sloeg hij links den breeden weg in, die aan de „Otrabanda“-zijde, bijna over de geheele lengte vlak langs het water der St. Annabaai liep. Op den hoek stond een blauw bordje met den naam „Helfrich-Avenue“. Wel een late erkenning van de verdiensten van een oud-gouverneur, die zijn tijd ver vooruit was en al lang die opruiming had voorgesteld. Klipstraat en andere straatrommel was dus niet meer en Curaçao bezat nu in die sector een der best geoutilleerde havenkaden. Wiwi vervolgde eenigen tijd zijn weg langs deze bedrijvige kade en begon toen de bestijging van den „Ceroe di Otrabanda“ langs een wir-war van steegjes en straatjes, tot hij eindelijk uitkwam boven op den berg boven Motet, bij het hoofd van de brug die Otrabanda met Scharloberg verbond. Het was een dubbele brug met breeden rijweg en trottoirs, afzonderlijk voor het verkeer in beide richtingen.“

Uit den Verren Vreemde**De vloot-conferentie is mislukt.**

Twee jaren geleden mislukte een poging om door onderling overleg der groote mogendheden tot een vermindering van de vlootsterkten te komen. De poging, welke thans door Hoover en MacDonald is gedaan, om door de Londensche conferentie Amerika, Engeland, Japan, Frankrijk en Italië tot overeenstemming te brengen is andermaal mislukt. Er bestaat nog flauwe hoop tot een 3-mogendheden-tractaat te komen, van Amerika, Engeland en Japan, maar de kans op succes lijkt ook hiervoor gering, en lukt het, dan is 't nog maar een doekje voor het bloeden, een troostprijs.

Zoodra de mislukking als zeker kon worden beschouwd, is in het koor der schrijvers de stem duidelijk geworden van hen die dit verloop al lang voorzien hadden. Voor ditmaal wagen wij 't een plaats onder hen te vragen. Wij mogen dit doen, omdat wij niet zóóver gaan van ons ook helderziendheid te willen doen toekennen omtrent datgeen wat vrijwel algemeen als de eigenlijke sta-in-den-weg aangewezen wordt. Misschien zal men zich herinneren, dat wij een andere reden aangegeven hadden om niet aan het verkrijgen van overeenstemming te durven gelooven. Men kan ons nu voorhouden, dat de door ons toen geopperde kwestie te Londen niet tot uiting is gekomen, zoodat ons inzicht allerminst bevestiging heeft gevonden.... maar hiermede geven wij ons voor ditmaal niet gewonnen. Wij blijven bescheidenlijk van meening, dat de ware kwestie van Londen te Londen niet duidelijk in woorden is gebracht, doch dat zij voor wie haar in de geuite woorden gezocht heeft, overal wel te vinden is geweest.

Onze redeneering was deze: De Vereenigde Staten van Noord-Amerika hebben zich beijverd hun vloot

BEZOEK
DE TOONKAMER
VAN HET
GASBEDRIJF
WILLEMSTRAAT 7.
KOSTELOOS ADVIES

5204

Hoofdinspecteur voor 's-Gravenhage: F. J. MAHLMAN,
Plaats 31a 5069

na den grooten oorlog, tot de sterkste van de geheele wereld te maken. Dit viel hen niet moeilijk, wel kostte 't heel veel geld. De Amerikaanse landmacht is niet zoo hoog opgevoerd, dat zij het sterkste leger uitmaakt, maar zij is toch onaantastbaar, aangezien geen mogendheid een sterkere krijgsmacht over zee kan vervoeren; anderzijds is de sterkte van de Amerikaanse troepen zóó dat zij in elken oorlog, door andere mogendheden elders gevoerd, het overwicht kan brengen aan de zijde waar Washington zulks zal wenschen, zoodat dit in 1917 en 1918 al is gedemonstreerd. Amerika heeft zich tot de machtigste strijdmogendheid gemaakt, 't is zelf onaantastbaar en 't kan zich tot arbiter opwerpen, waar 't over de beslissing in een strijd van anderen wil meespreken.

Nu 't eenmaal zoover gekomen is, wil het echter, als goede zakenman, die stelling behouden met zoo min mogelijk kosten. Het heeft ondervonden hoe duur 't verkrijgen van deze suprematie is en het zou haar nu verder gaarne behouden zonder blijvende uitgaven van zoo buitensporig gehalte. Dit nu zou de drijfveer zijn tot een politiek voor *evenredige* vermindering van de vlootsterkte, door alle zeemogendheden te gelijk. Alle minder in sterkte, alle goedkooper, maar steeds in evenredigheid, zoodat Amerika de sterkste blijft. In die redeneering past ook de poging om aan andere mogendheden geen sterke uitrusting van onderzeeërs te gunnen en om die anderen ook in de uitbreiding van zeevliegtuigen te willen beperken; van die Davids die Goliaths bedreigen.

Stelde Washington zich nu nog maar op 't standpunt, dat Amerika zich door verdragen wil binden om zijn sterke vloot volgens *vast te stellen regels* ter bescherming en ter verzekering van den vrede te doen dienen, dan zouden de andere landen in de zoo verkregen toezegging een verzekering van hun veiligheid kunnen zien. Maar Washington is hiertoe juist in 't geheel niet bereid. 't Wil zich ten opzichte van Europa tot niets binden, doch vrijheid voor alles voorbehouden. Een Kellogg-pact, dat de oorlog verbiedt, „prachtig“. Maar eenige toezegging over „wat en hoe?“ als er toch oorlog uitbreekt, daarvoor past Amerika. Bij menige conferentie laat Washington zich door een „toehoorder“ vertegenwoordigen, die er tevens als dreigende boeman zit, maar hij bindt zich tot niets en ten opzichte van niemand.

't Wil ons voorkomen, dat het verzet van Frankrijk en Italië tegen de Amerikaanse plannen tot vlootbeperking voor een groot deel zijn reden vindt

COMM. VENN. „DE ECONOOM”

RIJSWIJKSCHEWEG Nos. 408—410 - DEN HAAG

KLEEDING NAAR MAAT

5229

Engelsche en Schotsche Stoffen
Elegante coupe - 1e kl. bewerking

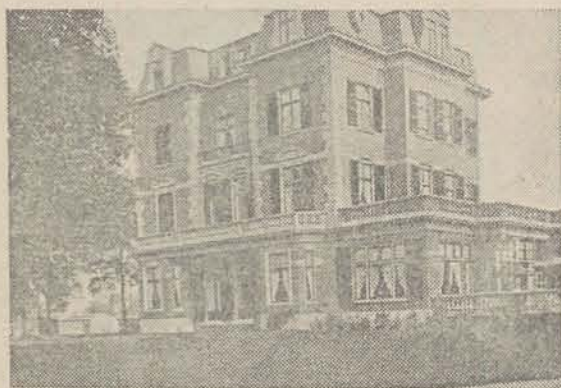
Vraagt toepassing Amerik. Rekening-Courant-systeem

DAMESSTOFFEN
ZOEWEL
VOOR DE TROPEN
ALS VOOR HOLLAND

BOTHE
Keenestraat 21, Den Haag
STALEN WORDEN TEN
SPOEDIGSTE OP AANVRAGE
FRANCO GEZONDEN
DOOR GEHEEL NEDERLAND

5014

— HERSTELLINGSOORD —

„Huize Maria Emalia Dorrepaal”

gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving met grooten tuin en waterpartij. Uiterst geschikt voor repatrieerenden, die, op advies van een geneesheer, eenigen tijd rust behoeven. 5023

BILLIÏKE PRIJZEN. VRAAGT PROSPECTUS.

KOFFIEBRANDERIJ en THEEHANDEL

TH. SITEUR

5330

Telefoon 411 APELDOORN

Een keur van de edelste Koffie- en Theesoorten uit de laatste oogst der beste plantage's zijn bij ons ter Uwer beschikking, ook al stelt U de hoogste eischen.

Postpakketten 2 1/2—4 1/2 kilo franco door geheel Nederland. Vraagt prijsopgaaf.

PATRONEN-MAGAZIJN

„DE LAATSTE MODE”
KORTE HOUTSTRAAT 6 - DEN HAAG

Atelier voor het pasklaar maken en geheel vervaardigen van Japonnen en Mantels.

5212

in de door ons hier gegeven uiteenzetting. Is dit juist, dan lijkt de door Tardieu en Briand gevoerde politiek scherper te zien dan die van Mac Donald.

In de suprematie van elke groote mogendheid liggen tal en tal van bezwaren en gevaren voor de wereldweldvaart en den wereldvrede opgesloten, en de Amerikaansche suprematie zou zeker niet die worden van de zachte hand. 't Wereldevenwicht moet den politieken en economischen vrede trachten te verzekeren.

Intusschen moet hierbij dadelijk aangeteekend worden, dat, afgescheiden van hetgeen door ons slechts als een veronderstelling te berde gebracht is, de motieven, die aangevoerd worden, als de werkelijke oorzaken van de mislukking, zwaar genoeg wegen om die mislukking te verklaren. Voornamelijk wordt dan naar voren gebracht, dat Italië en

Familieberichten

Eenige en algemeene kennisgeving.

Verloofd:

ELLY WILLEMSZ GEEROMS

en

F. J. SMITS.

Weltevreden,

25 Februari 1930.

Padang

De Heer en Mevrouw

IJSSELDIJK—Bergamin

berichten de geboorte van hun dochter

LOUISE.

Weltevreden, 24 Februari 1930.

De Heer en Mevrouw

PRILLWITZ—Ham

geven kennis van de geboorte van een dochter

ERNA HUBERTA.

Buitenzorg, 24 Februari 1930.

Frankrijk niet tot overeenstemming konden komen.

In haar eenvoudigsten vorm staat de zaak aldus: Italië is bedacht op de mogelijkheid, dat 't met Frankrijk aan den stok zal krijgen, en dat die strijd dan ook door de vloeten in de Middellandsche zee uitgevochten zal moeten worden. Om niet vooruit de gunstigste kansen aan Fransche zijde te stellen, is Mussolini gesteld op gelijke sterkte ter zee met Frankrijk.

Maar, voeren Tardieu en Briand hier tegenover aan, Italië kan zich als zeemogendheid beperken tot het veiligstellen van de Middellandsche zee, Frankrijk echter heeft een wereldrijk te beschermen en de verbindingslijnen tusschen zijn gebieden in alle werelddeelen te bewaken, hiervoor is toch een gansch andere marine noodig.

Grandi, de Italiaansche minister van Buitenlandse zaken die zijn land te Londen vertegenwoordigt, kon hier weer tegen in brengen: al het oorlogsmaterieel voor al die doeleinden bestemd, kan door Frankrijk op een moment geconcentreerd en tegen Italië in actie gesteld worden; Italië heeft er zich dus sterk tegen te maken, wil daarom even sterk blijven als Frankrijk.

Die inzichten waren niet te verzoenen en geen van beide partijen wilde ze prijs geven.

Toen is beproefd langs een anderen weg tot een oplossing te komen.

Briand zeide: Wij willen wel vermindering van marinelasten, maar de veiligheid van ons land moet dan op andere wijze buiten twijfel gesteld worden. Als de Ver. Staten van N.-Amerika en Groot-Brittannië een waarborg-overeenkomst willen ondertekenen — 't boven vermeldde denkbeeld — waardoor vast komt te staan, dat hun scheepsmacht de vrees voor elke bedreiging van Frankrijk ter zee weg neemt, dan zal het niet meer moeilijk zijn de Italiaansche en Fransche inzichten tot overeenstemming te brengen. Hier werd dus zoo-iets gevraagd als een Locarno voor de Middellandsche zee-staten. Washington wees dit echter beslist af, het wil bij de Europeesche politiek toeschouwer blijven, met geheele vrijheid van handelen, wanneer het de omstandigheden en den tijd hiervoor eenmaal rijp mocht achten. Briand is toen naar verzekerd wordt, zelfs zoo ver gegaan, dat hij aan Mac Donald heeft voorgesteld een zoodanige garantie dan maar door Engeland alleen te laten geven. De Britsche premier heeft hier wel oor naar gehad, om de conferentie nog te redden. Maar de medeleden van zijn regeering wilden er niet op ingaan.

Daarop heeft Briand, zoo verluidd althans, nog een kans open gelaten. De mogelijkheid werd ondersteld, dat Grandi, plus royalist que te roi, feller bij Italië's eischen bleef volhouden, dan Mussolini dit wel bedoelen zou. Mac Donald zou zich hebben laten overhalen Mussolini te polsen. Maar die bom is dan in verkeerde richting gearben. Mussolini en Grandi waren beiden verontwaardigd en verbolgen.

Frankrijk en Italië zijn in de Middellandsche Zee inderdaad tegenhangers, met een neiging om tegenstanders te worden. Frankrijk is tevreden met hetgeen het daar heeft. Met Marokko, Algerië, Tunis, Syrië en zijn overige relaties is 't er verzadigd, het wil zijn aandacht en inspanning liever op andere streken en gebieden richten. Italië daarentegen voelt zich hier een jonge koloniseerende mogendheid, die expansie in haar program heeft en die in Tripolitanie en Syrië al met Frankrijk in wrijving is gekomen. Rome wenscht dus allermint een onwrikbaar vastleggen van den bestaanden toestand.

Ook heeft Italië al uitgesproken, dat het zich in

Londen niet wilde laten rangschikken onder de andere vier mogendheden.

Wij mochten dus wel zeggen, dat de reden, welke algemeen wordt aangevoerd als de voornaamste oorzaak van 't mislukken, van voldoende gewicht is om ten volle mee te tellen.

Maar zoo is ook het geval voor nog vele andere motieven, welke door dezen of genen zijn bijgebracht als de eigenlijke reden. Zoo onvoldoende voorbereiding, gebrek aan leidersbekwaamheid van Mac Donald, het stellen van eigen landsbelangen boven het algemeene wereldbelang, gemis aan waarborgen voor de vrije zee, enz.

Men mag hieruit tot de conclusie komen, dat vele factoren hebben samengewerkt. Wij voor ons blijven onder deze als de voornaamste beschouwen, de vrees voor het gebruik dat Amerika zou kunnen maken van een verkregen wereld-hegemonie.

Met dit al is de poging weer mislukt om den oorlogsdruk, ook in vredes tijd, te verminderen.

Ingezonden

Gebruikte Indische kleeding voor de oud-strijders in Indië.

Het is mij een bijzonder genoegen U hierbij verslag van zaken te mogen doen over de kleeding-inzameling, waarmee ik mij, dank zij Uwe medewerking, bijzonder geslaagd acht.

Behalve een groote partij ondergoed, slaapbroeken, kabaia's, schoeisel, enz. ontving ik 1287 jassen en 1231 pantalons en van de firma's Peek en Cloppenburg en de Bijenkorf een partij hoeden en van de Erven de Wed. van Nelle en Zonen 1100 pakken shagtabak.

Al deze goederen werden door de bereidwillige medewerking van de Rotterdamsche Lloyd en de Stoomvaartmaatschappij „Nederland” gratis overgebracht, verpakt in 26 kisten en gedresseerd aan Mevr. van der Weijden te Bandoeng, die verder voor een richtige distributie zorg droeg en een evenredig deel afstand aan Batavia en Pa van der Steur te Magelang.

Voorts ontving ik (ongevraagd) van den heer P. te Heemstede f 60.—, Mevr. dr. P.—v. A. te Zaandam f 50.—, Mr. A. J. E. A. B. Den Haag f 250, Overste B., Den Haag f 10.—, Ir. Gr. v. H. t. E. Den Haag f 25.—, met een jaarlijksche toezegging van f 10.—. Deze laatste schreef: „...hopende hiermede iets van mijn eerschuld als Nederlander te hebben afgelost aan de vestigers en handhavers van het Nederlandsch gezag, enz.”, terwijl ik ten slotte met bijzondere waardeering gewag maak van de ontvangst van een bedrag groot f 500.— uit de nalatenschap van wijlen Mevrouw W. P. de Vries—Van Baak te Amsterdam.

Voor deze sympathieke medewerking betuig ik U mijn hartelijken dank.

Intusschen ontvang ik nog steeds kleeven en is mij nog een partijtje beloofd uit Wassenaar, doch daar weet ik het adres niet van; in het belang van het goede doel zal ik dus maar blijven doorgaan met inzamelen.

Den Haag, Orchideestraat 28.

E. M. HARSVELDT.

Indië op de arbeidsconferentie te Genève.

Zeer geachte Redactie,

Met alle waardeering voor het verslag mijner causerie over bovenstaand onderwerp, van de hand van uwen medewerker te Amersfoort, in het vorig nummer van uw weekblad opgenomen, meen ik toch even te moeten rectificeren, wat de Schrijver in de zesde alinea heeft laten zeggen.

Het bezwaar n.l. van de betrekkelijke ondeskundigheid der conferentie op koloniaal gebied, voortkomend uit de omstandigheid, dat zij voor vier vijfde is samengesteld uit niet-koloniale mogendheden, kwam niet uit en kon niet uitkomen door het optreden van den Indischen arbeidersafgevaardigde Hadji Salim. Wat ik als uiting van die ondeskundigheid aanvoerde was het feit, dat in de grootendeels uit koloniale deskundigen samengestelde voorbereidingscommissie een drietal specifiek Westersche arbeiderswenschen als voor de koloniën ongeschikt en op zijn minst voorbarig waren verworpen, doch dat deze zelfde eischen vervolgens in de voltallige conferentie met hare overwegend Westersch georiënteerde afgevaardigden, grif werden aanvaard.

In de tweede plaats voerde ik aan, dat van de conferentie de arbeidersgroep vrijwel in haar geheel in koloniale vraagstukken ondeskundig is, omdat de Westersche arbeiders de toestanden in de tropen niet dan bij uitzondering uit eigen aanschouwing kennen, terwijl de inheemsche werkers van ginds (nog) niet het peil van ontwikkeling en organisatie hebben bereikt, dat een behoorlijke afvaardiging naar Genève mogelijk zou maken.

Ook onze Oostersche arbeidersafgevaardigde Hadji Salim — zoo vervolgd ik — vormde hier in

Voor BROOD en GEBAK: Henri J. Carels, Den Haag, Amsterdam en Haarlem

5324

zoover geen uitzondering, dat hij feitelijk niet oprad namens de Indische heerdienstplichtigen — die daaraan ook niet de minste behoefte hadden — maar als politiek propagandist van het extreme nationalisme, waarvan zijne naar den vorm zeker niet onverdienstelijke redevoeringen doorlopend blijken gaven.

Hoogachtend,
Uw dw.
G. J. N. TRENITÉ

Amersfoort, 23 Maart '30.

Berichten der Afdelingen

Afdeling 's-Gravenhage.

Op Zaterdagmiddag 22 Maart werd voor de leden der Haagsche afdeling de Borneo-film van den heer H. F. Tillema vertoond. In het groote Scala-theater bleef geen plaats onbezet. De voorzitter, de heer F. van Peski, sprak een openingswoord, waarin hij hulde bracht aan den heer Tillema voor zijn prestatie, welke hij geleverd heeft op een leeftijd, waarop een ander rustig met pijp en krant bij de warme kachel zit.

Over de film werd reeds meermalen in het „K. W.” geschreven. Zij maakte ook hier indruk. Surya Thirta gaf eenige dansen ten beste, geïnspireerd op Indische motieven. Van een en ander vindt men een uitvoerig overzicht onder de rubriek „Kunst, Kunstnijverheid en Huisvijf” in dit nummer.

DE SECRETARIS.

Afdeling Apeldoorn.

Donderdag 3 April in het Minerva Theater: 8 uur, de Film-lezing van den W.E.G. Heer H. F. Tillema. Entrée voor leden en 2 introducee's f 0.30 p. p., voor begunstigers, persoonlijk, f 0.30, andere belangstellenden f 0.60. Plaatsbespreken voor leden en begunstigers op vertoon van contributiekaart op Woensdag 2 April aan het Theater.

Leden van de Vereeniging „Onze Vloot” hebben voor deze voorstelling 't zelfde recht van toegang en introductie als die van „Oost en West”.

Vanaf 1 April is het secretariaat telefonisch aangesloten onder no. 1358.

Het Bestuur.

Afdeling Nijmegen.

Zaterdag, 29 Maart a.s., om half drie n.m. in het Olympia-theater, causerie, te houden door den heer L. D. Petit, secr. afd. Amsterdam, over: „Mijn laatste reis door Ned.-Oost-Indië, waarbij lichtbeelden en een film vertoond zullen worden. Muzikale begeleiding door het Olympia-orkest, onder leiding van kapelmeester Nico Bruns.

Leden kunnen aan het theater twee, begunstigers één toegangsbewijs verkrijgen.

Het Bestuur.

Afdeling Bergen op Zoom.

Op 7 April a.s. te 8.00 u. n.m. in de kleine zaal van Thalia, lezing met lichtbeelden van den Eerw. Pater miss. J. van den Bergh.

Onderwerp: „Uit den achterhoek van onze Oost.”
DE SECRETARIS.

Afdeling Groningen en Ommelanden.

Het Bestuur maakt bekend, dat voor Leden en Donateurs der Afdeling en die van het Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap, Groep Groningen, Vrijdag 4 April a.s. te 8 uur n.m. in de Commissiezaal der Harmonie zal spreken Dr. W. G. N. van der Sleen over: „Nieuw Guinea en de Digoel” (met lichtbeelden).

DE SECRETARIS.

Van de afdeling 't Gooi zetel Hilversum.

Den leden dezer afdeling wordt bekend gemaakt dat de verschuldigde contributie voor 1930 betaalbaar is op postgirono. 97701 ten name van den secretaris der afdeling, den heer A. Hoogsteger, Bisonlaan 4, Hilversum.

Zij, die deze contributie nog niet voldaan hebben, worden beleefd uitgenoodigd, hieraan thans gevolg te willen geven.

Het Bestuur.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Voordrachten over de Suikercultuur.

Aan de Besturen der Afdelingen wordt bekend gemaakt dat de heer H. E. Weikamp, Klimopstraat 104, Den Haag, zich bereid verklaard heeft tot het houden eener voordracht met lichtbeelden over de Suikerriet-

INST. SANDERS 47 SPUI 47
TELEF. 10602
DEN HAAG

In 26 LESUREN garandeeren wij U het vlot spreken, verstaan en schrijven van iedere taal. Ruim 1000 Dankbetuigingen van H.H. Verlofgangers dagelijks ter inzage 5344

cultuur en fabricatie op Java.

Voorwaarden met hem nader overeen te komen.

Jaargang 1929 „K. W.”

Volledige jaargang Kol. Weekblad 1929, verkrijgbaar bij het Alg. Secretariaat ad f 5.— p. jaargang. Ledenlijsten.

De nieuwe ledenlijsten der Vereeniging zijn ad f 2.50 verkrijgbaar bij het Algem. Secretariaat Korte Voorhout 6.

VAN DE REDACTIE.

Radio-telegraafverkeer in Ned.-Indië.

De radio-ontvangpost van het Binnenlandsch Bestuur te Beo (residentie Menado) is voor het openbaar telegraafverkeer opengesteld.

De uitseining van het telegram en de toezending per post van een afschrift daarvan, zal geschieden door het telegraafkantoor te Menado, zoodat het adres van telegrammen naar Beo, welke op deze wijze moeten worden overgebracht, aangevuld behoort te worden met den naam Menado.

Minahassa-Comité.

Daartoe welwillend in staat gesteld door den eigenaar van het Maashotel te Rotterdam, zal aldaar op Vrijdag 28 dezer om half drie een vergadering gehouden worden van het Aanbevelings-Comité, waarbij de heer F. van Peski een inleidend woord spreken zal.

Boottrein N.V. Stoomvaart Maatschappij „Nederland”.

Het agentschap der N.V. Stoomvaart Maatschappij „Nederland”, de firma Crans & Co., Den Haag, meldt, dat de boottrein van het m.s. „Christiaan Huygens”, hetwelk 26 Maart a.s. te Genuë verwacht wordt, Don-

derdag 27 Maart a.s. des morgens 9.45 uur aan het station Staatsspoor in Den Haag zal aankomen. (Onvoorziene omstandigheden voorbehouden).

Van onze Adverteerders.

Golf- en Onduleerkam „Fralu.”

Elke dame, die waarde hecht aan mooi natuurlijk gegolfd haar moet den Golf- en Onduleerkam „Fralu” eens probeeren. Door eenvoudig kammen met dezen friseerkam krijgt en behoudt het haar een fraaie natuurlijke golving, zoodat al spoedig dit nuttig apparaatje niet meer gemist kan worden. Importeur is de heer P. J. Remkes te 's-Gravenhage, Jan Steenstraat 84. Men leze eens de desbetreffende annonce in dit blad, en nog beter, men bestelle een „Fralu”-kam, zoodat men zich van de waarheid kan overtuigen.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

L. M. M. Rademaker, commies-redacteur bij de Gen. Thesaurie bij het departement van Financiën, Willem de Zwijgerlaan 23, Utrecht; H. Janssen, hoofdagent van politie 2e klasse, Oudevest 6a, Breda; J. Hol, hoofdagent van politie 1e klasse, Nieuwenhuizenstraat, Leerdam; W. J. de Ruiter, hoofdagent van politie te klasse, Egelantiersgracht 62, Amsterdam; H. C. Paulus te commies bij den

KAWEE'TJES

APELDOORN

ELECTRISCHE MEUBELFABRIEK
H. SCHUILENBURG en L. v. d. VLIET 5317
Complete Meubilering volgens opgaaf en tekening
Kanaalstraat 21 — APELDOORN

AMERSFOORT

Stoomwasscherij „DE HOOP”
(GEBR. NIEUWLAND) 5300
Tel. no. 170. AMERSFOORT.
Beveelt zich beleefd aan bij Indische Familiën.

AMSTERDAM

J. DE VRIES & ZON
Kastanjeweg 14 AMSTERDAM
Handel in AARDAPPELEN, GROENTEN en FRUIT.
En gros 5127 En détail
(Alle bestellingen worden per auto thuisbezorgd)

BREDA.

Mineraalwater- en Limonadefabriek „DE KROON”
Haven 20 BREDA Telefoon 510
Alle soorten Wijnen — Bieren — Stout
Victoria-Water — Fruit-Soda — Vichy-Water
— Levering aan particulieren — 5264

A. DE KONING & ZON - GINNEKEN
— DESKUNDIGE TUIN-ARCHITECTUUR —
AANLEG EN ONDERHOUD VAN TUINEN
Rotstuinen — Borders — Flagstones Tuinpaden
Artistiek Bloemwerk — Speciale Cacteeën Cultuur
MOLENSTRAAT 9 5265 Telefoon 1499 (Breda)

DELFT

N.V. STOOMWASSCHERIJ
„DE WITTE LEEUW”
OOSTSINGEL 96-98 DELFT TEL. 218
5308

STOOKT

1e soort BELG. ANTHRACIET $\frac{30}{50}$ f 3.10 per H.L.
 $\frac{20}{30}$ „ 2.90 „ H.L.
GEBR. KOUWENHOVEN, Vrouwenrecht 2, Delft
Telefoon 153 5231

ARNHEM

GESCHER & KEMPER
Ketelstraat 36 ARNHEM Telefoon 25601
Complete Meubilering
5322

LEIDEN

Kapok- en Matrassenfabriek „KLEINE”
LEIDEN — Stationsweg 47a
Levering van Matrassen, Ledikanten enz. ook in huur,
per dag, per week, per maand of langer. 5264

W. F. SCHINCK, Magazijn van Muziekinstrumenten
Hoogewoerd 16, Tel. 1424. LEIDEN.
Speciaal adres voor Reparatiën aan Strijkinstrumenten en
het beharen van Strijkstokken. 5258
Steeds voorhanden OUDE VIOLEN en CELLO's.

Muziekhandel L. VAN GEELEN
Haarlemmerstr. 55 t/o het City Theater
Tel. 593 5247 LEIDEN

HILVERSUM

BEHANGSELPAPIEREN
Gordijnstoffen & Woninginrichting
FIRMA FENKA 5296
VAARTWEG 23 - HILVERSUM
Pension „SLAMAT”
Vaartweg 1 == Hilversum
— Telefoon 1857 — 5294

DEVENTER

Indische Uitrustingen
(ook voor Dames). Vraagt inlichtingen of catalogus.
„T.MODEHUIS BATAVIA” 5341
Wed. A. Dorgelo & Zn., Lange Bisschopstr. 5, DEVENTER

Fa. F. VAN DE VOOREN & Co.
DEVENTER, Nieuwstraat 33. Telefoon 1082.
Moderne Optiek. Brillen, So Easy's en Pince Nez
Zeiss Glazen en Kijkers. 5339

C. BLEEKER 5346
IN REISARTIKELN
BROEDERENSTRAAT 1
TEL. 777 DEVENTER

BRANDSTOFFENHANDEL
Fa. W. DE ROOS & ZON 5340
Rozenstraat 13. M. de Boerlaan 109.
Telefoon 386. — DEVENTER.

Fa. Wed. G. J. EILANDER
Brink 85-86. Telefoon 198. DEVENTER
Kantoorboekhandel 5349
Vulpenpennen Schrijfmachines

PIANO of Radio?

Piano en Radio staan niet tegenover elkaar; zij vullen elkaar aan en al geeft de radio de muziek ook nog zoo goed weer, op gezellige avondjes heeft de piano toch nog altijd de voorkeur.

Een piano is niet alleen een middel om muziek ten gehore te brengen, maar bovenal een middel om persoonlijk muzikaal gevoel te uiten. Wie muzikaal is, zal altijd het verlangen blijven om zelf te spelen.

Ook zal luisteren naar goede muziek alleen, het gehoor niet ontwikkelen. Kinderen, die piano leeren spelen, zullen later veel beter goede muziek kunnen waardeeren, dan zij die geen muziekkennis hebben.

Een goede piano is de sleutel tot de gezelligheid in huis en een goed pianospeler is overal welkom. Geeft daarom Uw kinderen de gelegenheid, die U misschien vroeger gemist hebt. Wij kunnen U een goede piano leveren vanaf

f 550.—

GOOSEN & SWAGERMAN
LAAN VAN MEERDERVOORT 100
DEN HAAG TELEF. 37867
PIANO'S ORGELS RADIO

5289

VAN MARLE EN BIGNELL
LANGE VOORHOUT 58 — 'S GRAVENHAGE

KUNSTVEILINGEN, MEUBELVEILINGEN
TAPIJTVEILINGEN 5064

Op aanvraag wordt Catalogus toegezonden

HANDWERKEN 5056
HANDWEVEN
HANDWERKSTOFFEN
GARENS
GROOTSTE SORTERING
HOLL. KUNSTWEEFHUIS
MOLENSTRAAT 7 — DEN HAAG

L. A. Kieven - Den Haag
DANCKERTSTRAAT 73

Verhuizingen en Transporten
BEL OP Tel. 33275 (Onder garantie) BEL OP Tel. 33275
BEWAARPLAATS voor Inboedels en Reisbagage!
Speciaal adres voor Verlofgangers. 5053

Nederlandsch-Octrooi No. 11.610
„Rietsuikermoleninstallatie”

JOSEPH MEINECKE te Paia Maui (Hawaï) biedt gegadigden, tegen nader overeen te komen voorwaarden, de uitoefening aan van de aan bovengenoemde octrooi verbonden rechten. 5342

Aanvragen te richten tot de gemachtigden.
Vereenigde Octrooibureaux,
Bezuidenhout 69 :: s-Gravenhage.

Dienst van den Mijnbouw, Columbusstraat 95, Den Haag; J. M. S. Wairisal, te commies bij het Departement van Financiën, Jacob Gillesstraat 27, Den Haag; mr. A. E. H. Kouwenhoven, buitengewoon voorzitter van den Landraad te Menado, Roompotstraat 22L, Amsterdam; W. Heintz, opzieder-machinesteller bij het Marine Etablissement, Admiralegracht 237 huis, Amsterdam. J. Israëls, techn. ambt. 2e kl. bij den P.T.T.-dienst, van Ostadestraat 180, Amsterdam Z.; C. L. Loriaux, inspecteur bij de Centrale Kas, van Weede van Dijkveldstraat 37, Den Haag; mr. G. Chr.

KLEUTERHUIS „CLYNE DYCKE” te ZEIST
TEHUIS VOOR KINDEREN VAN ELKEN LEEFTIJD
zoo wel voor VAST-, als voor KORTER- of LANGER
VERBLIJF in de Vacantiedagen en bij op reis zijn van de Ouders
GELEGEN IN HET VILLAPARK. Fr. v. d. Putterlaan No. 14, Telefoon: Zeist 346
Prospecti worden op aanvraag gaarne toegezonden. — Directrice N. E. LANGEREIS
Aanbevolen door de Vereeniging „Oost en West”

Weidner, landrechter te Poerwokerto, L. van Nieuw Oost-Indië, Voorburg; E. W. Steenberg, wd. controleur te kl. bij den P.T.T.-dienst, Graafscheweg 78, Nijmegen; mr. C. E. E. Kuntze, adj.-inspecteur van Fin., tijd. werkzaam gesteld ter Alg. Secretarie te Buitenzorg, Haagbeukstraat 38, Den Haag; dr. C. van Rossum, hoofd van het Scheikundig Laboratorium van de afd. Laboratoria, van het Alg. Proefstation van den Landbouw Javasche Bank, Amsterdam; mej. G. van Hindeloopen Labberton, referendaris te klasse bij het dep. van Landb., N. en H., Landgoed Drafna, Naarden.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

M. Hins, administratief ambtenaar bij het Binnenlandsch Bestuur; Fagelstraat 50, Leiden; mr. C. F. Driessen, ambt. ter besch. bij den Belastingd., Prinsengracht 377, Amsterdam C.; mr. W. A. Reijerse, alsvoren, Achter St. Pieter 13, Utrecht; mr. A. Koert, alsvoren, Bltstraat 100, Utrecht; mr. G. Ph. Helders, alsvoren, Schuttersweg 89A, Utrecht.

Financieele Berichten.
Opgave van de Ned. Ind. Handelsbank N. V.,
Kantoor Den Haag

Noteeringen ter beuze van Amsterdam
p. 17 Mrt. '30 p. 24 Mrt. '30

Aand. Koloniale Bank	199 %	194 %
Aand. Ned. Ind. Handelsbank	150 3/4 %	154 1/8 %
Cert. v. Aand. Ned. Hand. Mij.	169 7/8 %	165 3/4 %
Nat. Bezit aand. A. N. I. E. M.	298 1/2 %	300 % g. l.

Nat. Bezit aand. N.-I. Gas Mij.	226 %	226 %
Aand. Alg. Exploratie Mij.	162 3/4 %	167 1/2 %
Aand. Kon. Ned. Petr. Mij.	379 %	387 3/4 %
Aand. Rubb. Cult. Mij. A'dam	133 3/4 %	144 3/8 %
Aand. Ned. Scheepvaart Unie	167 5/8 %	175 %
Aand. Handelsverg. A'dam	527 1/2 %	521 %
Aand. Ned. Ind. Suiker Unie	231 1/2 %	232 % g. l.
Aand. Deli Batavia Mij.	369 %	385 1/2 %
Aand. Deli Maatschappij	330 1/2 %	353 1/2 %
Aand. Senembah Maatschappij	386 1/2 %	400 % g. l.
Aand. Billiton Mij. 1ste Rubr.	—	—
Aand. Billiton Mij. 2e Rubr.	380 %	387 %
Aand. Assam Thee Ondern.	—	—
Malabar	—	370 %
Aand. Deli Spoorweg Mij.	—	187 % g. l.
Aand. Ned. Ind. Spoorw. Mij.	181 %	194 %

	Verkoop
Londen	12.127 1/8
Berlijn	59.49 1/2
Parijs	9.77 1/4
Brussel	34.78
Zurich	48.28
Milaan	13.06
Weenen	35.14

F. E. EVERS, Accountant
Lid van den Nederlandschen Bond v. Accountants
ACCOUNTANCY 5032
NEDERL. EN INDISCHE BELASTINGZAKEN
OPLEIDING BOEKHOUDEXAMENS
Kantoor: Javastraat no. 76, Den Haag. Tel. 13041
Woonhuis: Segbroeklaan 56, Den Haag. Tel. 39190

Mutatiestaat van 19 tot 26 Maart '30

Nieuwe Leden	Geïntroduceerd door:
A. H. van Andel, Oud Luitenant-Kolonel Art. v. h. Nederl. Leger, Den Haag, Daendelsstr. 53. f 5.—	Secretaris Afd. Den Haag.
Mevrouw de Weduwe C. Tupker, Den Haag, Statenlaan 65. f 5.—	Mevrouw M. J. Vellema—van Steel te Den Haag.
W. F. Zuur, Den Haag, Parkhotel, Parkweg 13. f 5.—	den heer F. van Peski te Den Haag.
Mejuffrouw E. Razoux Kühr, Oud Onderwijzeres N.-I., Den Haag, Columbusstraat 234. f 5.—	Mevrouw de Weduwe H. J. I. Wolff—Roodschild te Den Haag.
A. H. van Dijk, Oud Luit.-Kolonel Genie N.-I.-L., Den Haag, Goudsbloemlaan 155. f 5.—	Secretaris Afd. Den Haag.
Mevrouw C. Drukker—van Crefeld, Rotterdam, Graaf Florisstraat 110a. f 5.—	Voorzitter Afd. Rotterdam.
Mevrouw H. Dolleman-Fock, Huize „Woestduin”, Vogelenzang. f 5.—	Afdeulingsbestuur van Haarlem.
Dr. H. van Trigt, „t Heem”, Enschedéweg 20, Aerdenhout. f 5.—	
T. Tacoma, Administrateur der Cassave-onderneming „Krebet” nabij Malang.	Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West” te Malang.

Afschrijvingen
O. Boomsma, Oud-Luitenant Kolonel, Bergen-op-Zoom (overleden).
J. W. Switters, Utrecht, Maliebaan 94.

Adresveranderingen
J. L. Stoit Dijk, van: Curaçao, naar: Groningen, Mauritsstraat 30a. f 5.—
Ir. A. W. C. Dwers, van: Amersfoort, Regenteslaan 15, naar: Utrecht, Koningslaan 23, p.a. Pensioen v. d. Ende. f 5.—
J. Versluis, Gep. onderwijzer O.-I. Haarlem, van: Schoterboschstr. 31, naar: Duinoordstraat 5.
W. C. van der Meulen, van: Amsterdam, Nicolaas Witsenkade 44, naar: Den Haag, p.a. Pensioen Insulinde, Bankplein 2. f 5.—
G. D. P. A. Renardel de Lavalette, oud-Resident, van: Rhenen, naar: Den Haag, Stadhouderslaan 44. f 5.—
N. H. van der Lee, Oud-Officier van Gez. 1ste kl. N.-I.-L., Den Haag, van: Schuytstraat 71, naar: Willem de Zwijgerlaan 13.
H. Folmer, van: Den Haag, v. d. Woertstraat 17, naar s.f. „Kalimati”, te Batang S. C. S.
C. H. Eilers, Oud Luit.-Kolonel N. I. L., van: Wiesbaden, naar: Pension de la Reine, Avenue Galilée (Rue Royale) te Bruxelles.
R. Kuiken, Agent N.-I. Escompto Mij., van: Veytaux Montreux, naar: Soerabaja, Borneostraat 22.
Ir. J. R. van Alphen, Hoofdingenieur Prov. Waterstaat, thans: Weltevreden, Tanah—Abang Oost 51—55, Flat No. 14.
J. J. Bril, Inspecteur P.T.T., thans te Bandoeng, Pension „LuxVincet”.
Mejuffrouw C. van Eekhout, thans: Weltevreden, Sawohlaan 38.
Ir. B. Elenbaas, thans: Bandoeng, Patoehalaan 25.
B. Hoff, Ambtenaar N.-I. S., thans: Semarang, Randoesan 51.
Mr. J. Prins, Controleur B.B., thans: te Moeara Beliti (Palembang).
F. H. Sanders, fg. Controleur B.B., thans: te Selong (Oost-Lombok).